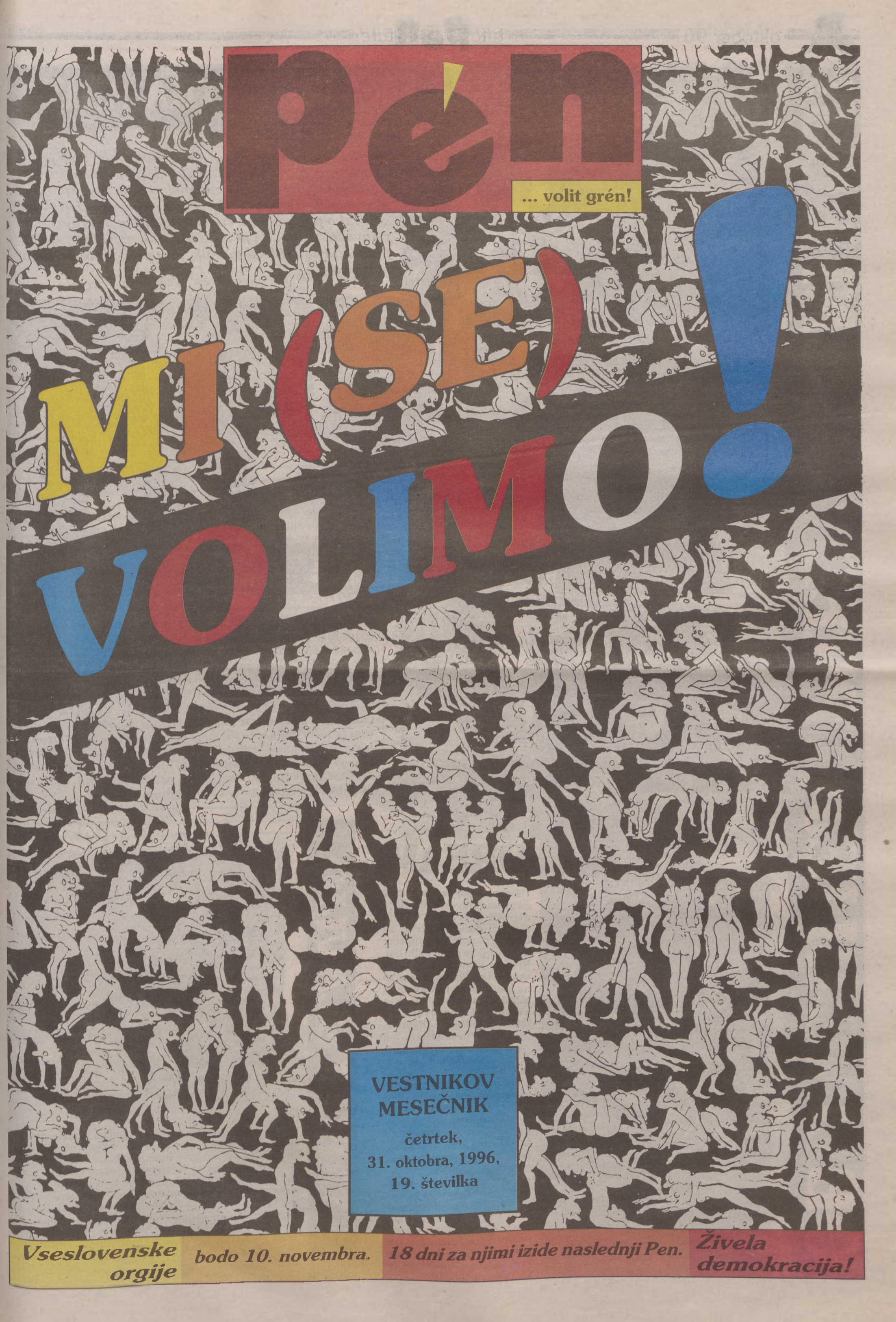

pen

... volit grén!

MI (SE) VOLIMO!

VESTNIKOV
MESEČNIK

četrtek,
31. oktobra, 1996,
19. številka

**Vseslovenske
orgije**

bodo 10. novembra.

18 dni za njimi izide naslednji Pen.

**Živela
demokracija!**

OBLINE BIJEJO PREDVOLILNI BOJ!

KANDIDATKA ANITA

Škerlakova Anita z Vaneče je kandidirala, a se je njeno trpljenje k sreči končalo. Sodelovala je v izboranju najlepše med najlepšimi Slovenkami, pa je niso izbrali. Tisti, ki vedo, kaj je najlepše. Tisti pa, ki se s tako poglobljeno strokovnostjo ne morejo pohvaliti, trdijo, da je bil izbor čuden. Naj bo, Anita je rešena kandidatskih muk, Pen pa bogatejši za par lepih nog!

FOTO: N. Juhnov

Ne razumite nas napak, ampak tudi v Pentutah moramo (p)ostati politično neopredeljeni, neodvisni, in če je mogoče samostojni (če že ne samostojeci). Zato srečni ugotavljamo, da si množica dolgih nog, bujnih oprsij in bleščečih nasmehov ni omislila politične kandidature. Zenske so ostale ženske in se s politiko ne pečajo. Tako so z naravnimi darovi rešile predvolilne tute - če jih ne bi bilo (žensk), bi bila tale stran prazna. Kajti zapovedano je, da v tem že tako hudem času, ko je pred durmi še občenarodna fešta, imenovana Volitve '96, ne smemo objavljati ničesar v zvezi s kandidati, še najmanj pa njihove fotografije (razen, če plačajo)! Naj se torej bije predvolilni boj, pa ne z obljubami, ampak z oblinami. Juhuhu!

DREAM

Kdor sanja, dosanja! Naš novi sodelavec ACI se je napotil naravnost v Kalifornijo, da bi poskrbel za bolj izpopolnjeno rubriko Obline bijejo predvolilni boj. Ni čisto jasno, kaj bo rekla republiška komisija, saj so na fotografijah kandidatke s tujim državljanstvom. Kot objektivni opazovalci pa lahko mladega sodelavca pohvalimo, da je našel dovolj zgovorne motive, in ga vprašamo, ali v ZDA še ne uvažajo silikona.

Dekle z (za Američane) domoljubnimi kopalkami ni nihče drug kot veleznana manekenka in filmska igralka Cindy Crawford. Na kateri obali jo je našel mladi ACI, ostaja fotoreporterska skrivnost.

Pravijo pa, da bi bila Cindy pripravljena (seveda za primerno tolarsko odškodnino v dolarski vrednosti) v slovenski predvolilni evforiji pozirati tudi z našimi nacionalnimi barvami na oprsju in stilizirano podobo očaka Triglava spodaj.

STRELCI SLAVIJO

Lipe se je po našem apelu v prejšnjem Penu prebudil in tule je njegova stvaritev. Za spremembo objavljamo tudi drugi del njegove umetnosti - ob fotografiji še besedilo, ki ga vzhičeni in ganjeni zavoljo romantičnega predvolilnega obdobja objavljamo v celoti: V Gančanih so res prebrisani. Lahko si nakupite nabojev po mili volji in streljate v katerokoli. Če pa boste resnično zadeli, vam dekliški čari tega ne povedo. Vendar lahko zatrdimo, da so 20-letnice na letošnji strelski 20-letnici v Gančanih poskrbele kar za 20 nagrad in s tem osrečile 20 obiskovalcev - strelcev.

FOTO: Lipe

MODRO ALI PLAVO?

Modro,
ljubim te plavo!

Ni sicer čisto v redu, a se pisanju o volitvah preprosto ni mogoče izogniti. Kako neki, če pa vsi pravijo, da so modre (plave) cone v Soboti posledica različnih izračunov pred volitvami. Pa se pri tem nihče ne vpraša, kako se zadevi sploh reče: modre ali plave? In cone ali zone? Eni se približujejo misli, da je uvedba posebej označenih parkirišč manj modra kot plava, za cone in zone (ali kakšno tretjo, lepšo besedo) pa se skoraj nihče ne zmeni.

Kot pribito pa drži, da smetarsko vozilo na občutljivem modrem mestu ni imelo parkirnega listka, in to je skrb zbujujoče. Nočemo biti zlobni, a zdj se, da bo direktor Komunale gospod Šabjan vendarle moral sklicati izredno sejo kolegija. Čeprav se približuje konec tedna!

LISJAKI, POZOR!

Graba je graba,
najbokuša je
slaba!

Najglobljemu delu gozda Korovska gora že od nekdaj pravijo Fuks graba. Tjakaj že leta romajo učenci cankovske osemletke in zadevo so pred kratkim institucionalizirali (skušajte zadnjo besedo napisati brez napake še enkrat!). Odprli so turistično gozdno učno pot Fuks graba. Torej velja resno opozorilo (posebej lisjakom), da tam lahko srečaš pravo pravcato lisico. In to je lahko v zadnjem obdobju, ki je polno različnih bolezni in obolenj, tudi zelo nevarno. Ob otvoritvi je o vseh teh mogočih težavah (podložena s penom) spregovorila Danica Wolf. foto: Lipe

VETERANI V PLENIČKAH?

Trikrat lahko ugibate, kaj imajo skupnega veteranske spominske značke Pomurje '91 in pleničke Pampers? Lipe odgovarja za vas: ali so značke tako nežne ali pa so veterani še tako majceni ...

Ge mo pldno, ce mi
ne das znacke!

PREDVOLILNA MIMIKA

Mladenka Staša je odraščala mirno, bila je zadovoljen otrok in dobrasrčno dekle. Vse do letošnje jeseni. Takrat je slišala, kaj vse se bo zgodilo potem (pozimi, spomladi, poleti, naslednjo jesen, zimo in tako naprej): da bodo vse ceste čisto ravne (brez ovinkov), da bodo ukinjene cestnine, da bodo živino in svinje odkupovali po 54 odstotkov višjih cenah kot v sosednji Avstriji, da ne bo več davkov, da se bo država financirala sama, brez pomoči navadnih smrtnikov, da bodo inflacijo prepovedali z zakonom, ki ga bodo sprejeli s skrajšanim parlamentarnim postopkom, in še in še ... Odtlej se je Staša umaknila v šotor in si omislila svojevrsten protest zoper obljube, o katerih že čez nekaj tednov nihče ne bo hotel slišati (posebno pa ne zmagovalci). FOTO: ACI

Beeeee!!!

DUŠAN NAŠEL LOK

Že pred časom smo pisali, da je znani soboški podjetnik Dušan Roškar - Šošo izgubil lok. Zdaj lahko z veseljem sporočimo, da je zadeva z lokom urejena. Menda ga je ukradel Albanc (torej ga Šošo ni izgubil ali pozabil), ki je imel neporavnane račune z nekim pripadnikom Sigurimija (nekdanje tajne albanske policije). Kot je izjavil organom, se mu je zdelo to orožje najprimernejše za obračun. Albancu so lok odvzeli in ga vrnili prejšnjemu lastniku. Na fotografiji: Srečni Šošo ob novici, da je lok na primernem mestu. jr

Miren lokostrelski
sen, Šošo!

Keri vrag me je
slikno?!

Uspel je VAŠ KLIC V SILI !!

TU IMATE VAŠEGA LIPETA!!

Hlače vašega sodelavca Lipeta so že v Evropi in verjetno tudi on z njimi??? Kot lahko ugotovite iz posnetka, ni pozabil na fotografiranje in se bo najbrž s potepanja nekje ob morju, vnil z lepimi posnetki. In tedaj bo verjetno tudi konec ugibanj, kaj se zadnje čase z njim dogaja.

Vaša PEN (foto) TUTA

Zakaj so samorodnice? sporne?

Neposredno rodni hibridi ali samorodnice so tiste sorte, ki so nastale s križanjem ameriških in evropskih vinskih trt. Glavni vzrok razširjanja samorodnic je bil nejasen začetek obnove vinogradov, ki jih je konec prejšnjega stoletja uničila trtna uš, pa tudi ekonomski in socialni razlogi.

Dolgo časa so pripisovali škodljivo delovanje hibridnih vin na človeški organizem metilnemu alkoholu, ki naj bi ga bilo v takih pijačah več kot v vinih iz žlahtne vinske trte. Sedaj pa vse bolj prevladuje mnenje, da izvira spornost teh vin od alkaloidov, ki so že v grozdju teh hibridov. Vendar dokaza, kateri alkaloid je to, znanosti še ni uspelo odkriti (na primer: v kavi je ta alkaloid kofein, v tobaku nikotin). O vplivu hibridnega vina na organizem je bilo dosti poskusov na živalih, predvsem na podganah in kokoših ... Na podganah so proučevali predvsem vpliv takega vina na ledvice. Ugotovili so, da je skupina, ki je uživala čisto vodo, dala najboljše rezultate, najslabše pa skupina, ki je uživala vino samorodnice. Vmesne rezultate sta dali skupini, ki sta uživali vino iz žlahtnih sort ter zmes alkohola in vode. Čeprav so poskusi na ljudeh prepovedani, je strokovna literatura pisala tudi o učinkih hibridnih vin na človeka. Tako so opazovali dve skupini ljudi, ena je uživala velike količine vina samorodnic, druga pa žlahtnih vinskih sort. Ugotovili so, da je prva skupina pivo utrpela živčne motnje, medtem ko jih pivci žlahtnih vin niso. Zelo zanimiv pa je tudi opis škodljivosti uživanja vina samorodnic, ki ga navaja Judež in piše: »Posebno neugodni učinki so: togota, besnost, podivjanost pri moških, bolesta razdraženost pri ženskah, nagib k prividom in čutnim

ŠMARNICA

Druga imena za šmarnico so tudi: beli othelo, noa. Šmarnico je vzgojil O. Wasserziecher leta 1869 s križanjem Vitis labrusca z Vitis riparia, ki se danes uporablja pri vzgoji podlag. Šmarnico so prinesli v Prekmurje z Vinskega Vrha pri Ormožu okrog leta 1909. Vino šmarnice ima tipičen hibridni okus (foks okus) in diši po grozdnih jagodah. Obstajata dva tipa šmarnice, prvi z rumenimi in drugi z zelenimi jagodami. Zeleno imenujemo krompirjeva šmarnica.

Ernest Novak, dipl. inž. agr.

Največji pomurski šmarničar je Geza Farkaš, ki ga najbolj poznate po koncertih Zapoimo in zaigrajmo po domače. Premore 401 trs visoke vzgoje, njegova šmarnica pa se imenuje »žuta krumplovka«. Vso proizvodnjo ustekleniči, zadnji pridelek celo v stekleničke po 2,5 dl – zavoljo kakovosti je četrt litra šmarnice dosegel ceno 1.175 tolarjev, a je nihče ni kupil. Farkaš: »Pripravljamo se na uvedbo blagovne znamke 'Polnočna žuta krumplovka', ker se moraš sredi noči v postelji obrniti, da ti ne razžre želodca. Napak je, da ljudje ob trgatvi mešajo most z vodo – šmarnica tega ne prenese, na 100 litrov mošta torej 0 litrov vode.« Ob tem da humorist verjame v zdravilnost šmarnice (predvsem za prostato in potenco!), je, kot kaže, prepričan tudi očeta enologa Novaka, Ernesta Novaka starejšega. V vinskem hramu Novakovih na Vaneči si je celo drznil pripraviti pokušino »žute krumplovke!

zmedenostim.« To je le nekaj utrinkov o delovanju samorodnic na živalski in človeški organizem. Na splošno pa velja, da so »vina« rdečih hibridnih sort »manj škodljiva« kot belih. Pri nas je bil prepovedan promet z »vinom« samorodnic že po starem vinskem zakonu iz leta 1930. Tedanja uprava v Dravski banovini je celo stimulirala krčenje samorodnic, in sicer z nagradami za zeleno precepjanje ter dodelitvijo brezplačnih trsnih cepljenk pa tudi z brezplačnim sadnim in njivskim semenom za izkrčeno šmarnico na neprimernih legah. Na drugi strani pa je uvedla davke na šmarnične trse. Tako je bilo nekoč, kako pa je danes? Obstoječi vinski zakon, ki je bil sprejet leta 1974 in velja še danes, prepoveduje ter sankcionira promet in širjenje »vina« in sokov iz samorodnic. Zakon tudi pravi, da je vino produkt alkoholnega vrenja grozdnega mošta iz žlahtne vinske trte, zato v primeru samorodnic lahko govorimo o hibridni pijači.

Samorodnice bodo kot zapuščina preteklosti še ostale spremljevalec in del dvorišč, kjer v obliki brajd popestrijo že marsikje preveč betonska kmečka in druga dvorišča. Pridelovanje samorodnic za lastno uporabo, izključno na brajdah, bi lahko ostalo dopustno, vendar se tako »vino« nikakor ne bi smelo prodajati, kar se pa žal dogaja. Kontrolo take prodaje je zaradi velikosti terena težko opravljati, zato bi morali biti kupci toliko osveščeni, da ne bi kupovali takega »vina«, ki se celo prodaja po enakih cenah kot žlahtno vino. Kupci, ki kupujejo hibridno »vino«, večinoma pravijo, da ga kupujejo za delavce, kajti zanje je »škoda« drugega vina. Toda ali delavec ni človek?!

Potovanje od Slovenije do Danske z odličnim kombijem in v enem zamahu je poleg tega, da je izjemno naporno, lahko tudi zabavno. Nekje pri Hannovru skupaj s sopotniki ugotovimo, da smo zgrešili odcep na avtocesti. Ura je tam nekje okoli polnoči in pred črpalko ugledam policijski avto. Kako pridem na cesto proti Kopenhagenu, me zanima. Policist mi razloži, oba sedeta avto in se odpeljeta. Čez pol minute je policijski avto nenadoma spet pred mano. »S čim potujete in koliko vas je?« Pojasnim. Hočeta videti kombi. Gresta z mano. Zahtevata potne liste. Zelo pazljivo naglas prebirata naša imena in preverjata fotografije. Komedija: Brlek (odgovorni urednik Radia študent) je Brek. Marjan sem Mardjon. Grebinc je nekaj, kar se ne da ponovno zapisati. Le z imenom in priimkom direktorja MARŠA nimajo težav. »A vi ste Dušan Hedl!« je stavek, zaradi katerega Hedla zafrkavamo vso pot. Še zlasti, ker tudi danski carinik, ko pridemo s trajekta, edino njegovo ime in priimek prebere pravilno.

V dansko prestolnico Kopenhagen sem zašel že drugič po nekaj mesecih. V začetku avgusta kot član nogometne odprave. Z žalostjo se navijači Mure spominjajo, s koliko optimizma smo se vrnili po neodločenem rezultatu z Lyngbyjem v Kopenhagenu in potem doma izgubili s skandinavskimi »blondinci« z dva proti nič. In v mondeni restavraciji Hercegovina se je v torek dopoldne lastnik, ki je pred prejšnjim režimom pred desetletji zbežal na Dansko, pridušal: »Tale naši nogometni geniji nenehno podcenjujejo severnjake. Izgubljam pa z njimi, ker hočemo navdušiti z lepoto. V nogometu pa šteje le rezultat. In danski amaterji zanj garajo od začetka do konca.« Brez vsega je prišel na Dansko ta mostarski

NAJBOLJ NORO

emigrant. Njegova prestižna restavracija v neposredni zvezi s slavnim kopenhagenskim Tivolijem pa je med najdražjimi in najbolj obleganimi lokali v mestu. »Ni skrivnosti. Delati je treba od zore do mraka. Ne dopustiti niti najmanjše napake. Zdaj, ko so mi moji »zemljaki« nevoščljivi za vsako krono, ki sem jo privarčeval, jim lahko odgovorim samo, da z njihovim lenarjenjem ne bi imel v Kopenhagenu niti kioska s klobasami.« V Hercegovini smo bili v torek na večerji: vse vrste madžarskih jedi sta pripravljala gosta kuharja iz Budimpešte in študentje iz Ljubljane in Maribora, ki so bili z mano, so se uživaško nažrli. Restavracija je bila polna Dancev, ki so sprejeli izziv: plačal 100 kron (2500 tolarjev), potem pa ješ, kolikor moreš.

Na Dansko sem drugič pripotoval kot radijski urednik. Tam je namreč potekala 2. evropska konferenca združenja AMARC, evropskega združenja civilnih, neodvisnih radijskih postaj. Iz

Najbolj slaven danec vseh časov, pravljicar Hans Christian Andersen.

KRISTUS PRVIČ PRI ARPADU 1984

Preživljamo zadnja leta drugega tisočletja po Kristusu. Verske skupnosti zvečine različnim številom pripisujejo pomembne simbolične pomene. Zaradi tega imajo različne obletnice in predvsem konci časovnih dob nemalokrat magično moč. Zlasti konci desetletij. Stoletij. In tisočletij. V takih časih smo neobgljena zemeljska bitja priče raznim apokaliptičnim prerokbam o koncu časov in nebesni sodbi. Vstanejo nebesni preroki. In poslaniki podzemlja. V tem članku vam bomo predstavili enega od nebesnih slov, Arpada Horvata iz Pinc blizu madžarske meje. Kristus se mu je prvič prikazal davnega 1984. leta. Ko se je vrnil z molitvenega srečanja, kjer so štiri ure zbrano molili rožni venec. Prepričan je bil, da je videno obličje samo ena od Hudobčevih ukan. Ki ga že pred tem prihajal davit. Peklenščke je videval v krogu. In sredi med njimi malce drugačnega. Ki je nedvomno vsaj nadvse pomemben dostojanstvenik v peklenških dvorih. Če že ne sam samcat Zloduh. Pokropil je Kristusovo podobo z blagoslovljeno vodico in zakričal: »Hudobni duh, pojdi stran.« Ampak ni šel. Približal se mu je na meter in pol in pred sabo je videl božanski Kristusov obraz. Potem ga je poslal v svet. Opozarjat. Čas je namreč blizu. Prišla je preizkušnja nad svet in Cerkev.

Kristus se mu odtlej prikazuje v znamenjih na nebesu in zemlji. Večkrat je že zaprosil, da so izginili izbrani oblaki. S tem je namreč zbranemu občestvu pokazal, da ga zares pošilja Bog. Zatem so zahtevali, naj oblaki na dnu nebesa izrišejo razpelo. In so ga izrisali. Prikazal se je Kristusov obraz nad Lendavo in s prstom pokazal na cerkev. Kot bi želel izrecno povedati: »Glej, otrok, tu me tepejo, saj obhajajo na roko in stoje.« Znamenja so bila in čudeži. Ampak niso verjeli. Poimenovali so ga tudi čudodelnik, samo da jim ne bi bilo treba priznati božanskega delovanja. Potem bi se namreč morali tudi spokoriti.

Prepotoval je Slovenijo, Hrvaško in Madžarsko. Gospod ga je vodil do same ruske meje. Pokazal mu je hudobijo in moral je opozarjati. Videl je, da so ljudje malodane nagi, nespodobno oblečeni vstopali v cerkev. Oskrunili so nebesni šotor na zemlji. Videl je, da so umaknili oltar. V prednjem delu cerkve je bil samo duhovnikov sedež. Kot da bi hoteli gospodarja spoditi iz hiše in sami stopiti na njegovo mesto. »Kardinali

modernizirajo Cerkev in zaradi tega celotni nebesni zbor joče,« mu je v videju povedal Kristus. Cerkev noče priznati, da je prerok. Ljudje mu zvečine ne verjamejo. »Ljudje imajo radi preroke, ki govorijo njim v prid. Ki dopuščajo grehe zaradi lastnih materialnih koristi.«

»Gospod je v meni in jaz sem v Gospodu,« pravi Arpad. »Kristus mi je povedal: Ne govoriš ti, ampak jaz govorim skozi tebe. Ne deluješ ti, ampak jaz delujem skozi tebe.« Kristus je skozi Arpada tudi ozdravljaj. Veliko jih je, ki se spotikajo nad tem, da je njegova žena invalid, toda on ničesar ne stori. Poskušal je, a mu v tem primeru ni uspelo. Samo odvzel ji je včasih njeno bolečino in potem je enako bolečino začutil on sam. Žal mu je, da ne more pomagati ženi. Če namreč Gospod odloči, da nekdo mora trpeti, potem mu ni mogoče pomagati. »Prav jaz sem dokaz,« pravi žena, »da ne ozdravlja on, ampak da resnično Bog deluje skozi njega. Saj bi vsakdo najprej ozdravil ženo in otroke.«

Robert Titan Felix

Danska še enkrat

naše države sta enakopravni članici le oba študentska radia, ljubljanski in mariborski, ko pa so se dogovarjali za udeležbo, so študentje predstavnikom Open society funda iz Ljubljane predlagali, naj gre zraven tudi kdo iz najboljše slovenske lokalne radijske postaje, Murskega vala. Sedemčlanski delegaciji je takoj od začetka dolge poti manjkala en član, direktor radia Študent dr. Dejan Jelovac. Zvil ga je prehlad. Okoli 400 udeležencev ima konferenca AMARC, vseh barv kože, jezikovni babilon, ki se pogovarja angleško. To ti pride pod kožo. Na koncu se tudi midva z Brlekom ujameva, da se med sabo pogovarjava angleško. Prekmurec in Gorenjec sva naša skupni jezik!

Dansko gostoljublje poznam že od prej. Iz nogometnih časov. Še pes nas ni povohal. Zdaj pridemo v hotel Cab Inn, kjer je zbirališče udeležencev konference. Po dvajsetih urah vožnje si želimo prhe, tudi legli bi. Ura je deset dopoldne, konferenca se prične zvečer. Receptorka v hotelu dvigne pogled od računalnika. »Ob štirih popoldne vas bodo sprejeli, vam dali prenočišča in vse drugo!« In konča z nami. Brlek, ki nekoliko pozna organizatorje, sprašuje po Feliks, enem od angleških vodilnih v združenju. V sobi je, Igor ga pokliče. Pride dol. »Pojdite na ogled Kopenhagna,« je prijazen. In izgine. Še prej si obriše šminko z obraza, na katero ga opozori naša feministka, Vera Grebinc, Vrhničanka, študentka visoke socialne šole. Popoldne nas, države udeleženke, kličejo po abecedi. Kje je Slovenija! Tako do svojega »hotela« pridemo šele okoli osmih zvečer. Mladinski hotel je to z zvenečim imenom Sleep in heaven (Spanje v nebesih). Na ulico gleda razkošna nova stavba, ki pa je javna športna dvorana tistega dela mesta. Zadaj sta dve za rušenje predvideni hiši, verjetno nekdanji vojašnici. V prvi je v tretjem nadstropju recepcija. Podelijo nam številke, ne sob, ampak postelj. Vsi skupaj smo v eni ogromni spalnici z nadstropnimi posteljami, ki imajo edino vzglavnike. Študentarija spi v vrečah. Jaz je nimam in receptor mi prinese dve odeji. Luksuz. Športna dvorana je pomemben objekt našega bivanja. V njej se namreč prhamo. Piše: od osmih do dvanajstih dopoldne. Zato se tihotapimo ponoči. In se prhamo skupaj z desetimi košarkarji.

V sredo, prvi dan konference, se ženske udeleženke same pogovarjajo o vlogi žensk pri civilnem radiu. Moškim vstop prepovedan. Z Brlekom in Hedlom se zapeljemo do Arkena,

POPOTOVANJE

muzeja sodobnih umetnosti. Letos odprt muzej je na morski obali, povsem na samem, in za zdaj zaseden le polovično. Popoldne si v galeriji ogledamo filmsko predstavo. Film kontroverznega Davida Leancha o še bolj čudaškem ameriškem avtorju stripov Robertu Crumpu. Sladokusci vedo, kdo je Crump. V šestdesetih je šokiral s pornostripi. V filmu on in dva njegova brata razkrijejo, da so si s porno stripi dokopali do žensk in seksa. Robert v filmu o sebi: »Prva ženska, s katero sem spal, je prišla, ko sem že bil slaven. Zato sem se z njo tudi takoj oženil.« Množic film ne bo pritegnil, je pa gotovo proizvod, veliko zanimivejši od limonad, na katere se lepimo.

Lezbijke in homoseksualci, komunisti, borci za črnske pravice, protirežimski radii, prepovedani radii, pirati. Vse to se je zbralo na konferenci v Kopenhagnu. Ko sem na eni od delavnic opisoval delovanje Murskega vala, mi je ušlo, da pri nas od dobrega radia dobro živimo. Uradniki Amarca so se me potlej izogibali kot črnega hudiča. Denar je pregreha, ki se ne omenja. Vsi oni so svobodni in neodvisni. A jih potem financirajo Soros, evropska skupnost in drugi zahodni meceni. Kaj naj s tako svobodo. Postal pa sem oblegana osebnost številnih vzhodnih urednikov. Zapomnili so si, da sem govoril o viziji radia, ki je tam, kjer se ljudem dogajajo stvari. Ki hoče biti prvi. Ki prekine načrtovano oddajo, če se zgodi kaj bolj zanimivega. In ki prodaja svoj čas. Belorusinja z Radia 101, ki so mu avgusta vzeli frekvenco: »Marjan, radio s tako filozofijo bi lahko oddajal v Ameriki!«

Volilna konferenca Amarca. V nedeljo, ko se vrnemo, poslušam Silvo, ko poroča s Panonkinega občnega zbora. In povem, v Kopenhagnu je bilo še slabše. Mi smo za šalo kandidirali v svet Amarca Igorja Brleka. Ko smo videli, kako volitve potekajo, smo sedli v avto in se odpeljali proti Sloveniji. Še danes ne vemo, ali ima Slovenija v svetu člana ali ne. In nam je vseeno, saj si preveč niti več nismo želeli, da bi s svojo kandidaturo uspeli.

In ob vseh čudnih tipih, ki so prilezli kdove odkod, mi je ostal najbolj v spominu šofer avtobusa, ki nas je vsako jutro odpeljal na konferenco in pripeljal v hotel. Rdečelas, zaraščen, s spetimi lasmi, ves razcapan. Videl sem ga že prvi dan, ko smo prispeli, in se čudil, zakaj tega klošarja ne vržejo iz hotelske recepcije, kjer se je vseskozi motal. V naš avtobus sem prvič stopil šele tretji dan in od smeha sem skoraj počil, ko sem ugotovil, da je možiček vseskozi naš uradni šofer.

Je pa imel v avtobusu mobilni telefon, ki je vseskozi zvonil, mož se je veselo pogovarjal po njem, vmes listal karto Kopenhagna in iskal pravo pot, ampak s svojim muzejskim avtobusom nas je vedno pravočasno pripeljal na pravo mesto. Tako pač je v Evropi!

MARJAN DORA

GORIČKA BRATVA

TRGALI, PREŠALI IN VELIKO JEDLI

»Joreget« za jutranji pozdrav na gorički bratvi. Pri Lepoševih je moral vsak brač splakniti grlo s selansko malinovo žganjico iz žganjarne Vestnikovega novinarja Lajčija Kovača, darovano za Penovo trgatve. »Ta je pa dobra,« je mlademu gospodarju Viliju priznala tudi Trezika.

Ila Barberova je na trgatve prišla polnih rok. Napekla je velik pladenj »raztrganih pogač«. Odličnih. Recept je ohranila zase.

Med dvajsetimi pari spretnih rok bračev so bile tudi roke Lepoševih mame Milke, ki je trgala in nas »kontrolirala«, vendar s to svojo »zadolžitvijo« ni pretiravala. Bili sva odlični partnerki v vrsti.

Nosača Čorov Mihec (na fotografiji) in Gralov Štefan nista imela časa za zabušavanje. Po goricah je kar naprej donelo: »Puno!«

Pri Lepoševih se je tisto lepo oktobrsko soboto štirikrat takole posedlo za mizo: za zajtrk, malico, kosilo in večerjo ... Na dvorišču je »imel vse pod kontrolo« stari gospodar Vili.

V goricah smo trgali, v kuhinji pa je medtem mlada gospodinja Erika še bolj garala. Nataša jo je ujela pri krompirju za bogač.

Mošt – 14 gradov sladkorja sta namerila mladi gospodar Vili in Kuzmičev Gusti, ki je vedno glavni pri preši.

»Po okusu bi moštu prisodila več,« sva modrovala Vili in penovka

Najlepšo soboto, celo najlepši dan v oktobru so si Lepoševi iz Murske Sobote (bolj znani po Avto centru Lepoš, kjer prodajajo avtomobile VOLVO) izbrali za dan svoje trgatve. Ob osmih so se zbirali povabljeni tam na Mimašovem bregu v Gornjih Petrovcih tik pod znano PINDŽO. Zanimivo je, da ime te turistične točke izvira iz časov na prelomu stoletja, ko je tod že kraljevala vinska trta. Ostala je anekdota o hlapcu v tamkajšnjem vinotoku, ki ni znal izgovoriti besede pint in je pintni steklenici rekel »pindži«. Pa se je to prijelo takratnega vinotoka in pozneje še turistične točke na vrhu Mimašovega brega.

Prekrasna lega, ki je že navsezgodaj vpijala toploto oktobrskega sonca. Prvi so bili domači, oba Vilija, starejši in mlajši gospodar, gospodinja, starejša Milka in mlajša Erika, najmlajša v družini Dejan in Nina pa še Erikina mama Helena. Potem so prihajali brači - Flegarjev Pubi in žena Maja, Čorov Mihec, Miletova Darinka, Barberjeva Ila in Vili, Kovačev Rudi, Srakov Mirko, Červekova Simona, Hurjakova Trezika, Gralov Štefan, Kuzmičev Gusti pa penovki in lahko se je zgodilo, da smo koga pozabili omeniti. Nekateri so prinesli kaj konkretnega – pijačo, pogače, sejf... drugi so bili preobloženji z dobro voljo ...

Po dobri gorički navadi se je začelo z zajtrkom in razporeditvijo dela, potem smo eni trgali, nosili, mleli, prešali ... drugi pa so se trudili, da je bila štirikrat v tem dnevu miza bogato obložena.

Tako mimogrede smo potrgali dva tisoč trsov in naprešali 2200 litrov mošta. Gospodarja s količino nista bila najbolj zadovoljna, saj so letine, ko ga je tudi do 4000 litrov. Ampak za prijatelje bo dovolj in še za prodajo bo kaj ostalo. Lepoševi polnijo tudi buteljke. Na njihovem bregu so nekoč že pridelovali odlična vina, pa je vinograde uničila peronospora, in še pred sedemnajstimi leti, preden so breg znova zasadili z laškimi in renskim rizlingom, tramincem, silvancem in frankinjo, so na njem pridelovali visoko kakovostno seme rdeče detelje.

Vsem je bilo delo užitek, sprostiti in poveselili smo se, le neprekinjeno pokanje lovcev v neposredni bližini je kalilo prijaznost dneva in bratve ... Eni prej, drugi pozneje smo odhajali domov – s pogačami in grozdom.

Naslednji dan so imeli na Mimašovem bregu mure sosedovi Pavlinjekovi iz Murske Sobote. Verjetno letos v posebnem razpoloženju, saj so imeli med sabo štiridesetletnika.

Irma Benko

Številne generacije razumnikov, ki izhajajo iz nekdanje soboške Gimnazije, pa tudi poznejše, imajo prof. Vlada Sagadina v spominu kot človeka, ki jim je nekaj dal, dal nekaj svojega, nekaj, kar lahko kadarkoli in kjerkoli s pridom uporabijo.

Z mladino in dobrimi kolegi se da veliko narediti!

Priimek Sagadin ni iz naših krajev?

Ta priimek je pogost predvsem na Ptujskem polju, odkoder je tudi moj oče. Doma je bil iz Sestrž pri Ptujski Gori. Kot žandarmerijski narednik je bil službeno premeščen v Beltince, kjer sem se rodil leta 1930.

Torej ste mladost preživeli v Beltincih?

Kje pa! Kaj kmalu, spet po očetovi službeni dolžnosti, smo se preselili h Gradu, od tam v Rogašovce, in končno leta 1940 v Mursko Soboto, kjer sem leta 1950 končal Gimnazijo.

Se je morda ohranil kakšen spomin na vojno?

Vedno se bom spominjal tiste noči, ko so madžarski žandari vrgli očeta iz postelje in ga odpeljali. Konfiniran je bil v Lepsenyu pri Veszpremu na Madžarskem. Leto in pol smo bili prepuščeni sami sebi in še sreča je bila, da so znanci in sorodniki pretihotapili kakšno hrano iz Grlave, odkoder je bila moja mama. Oče se je potem vrnil še pred prihodom Rusov.

Odločili ste se za študij umetnostne zgodovine?

Pravzaprav sem se želel vpisati na likovno akademijo, vendar takrat, kot je bilo vse plansko, so rekli, da potrebujejo za muzej umetnostnega zgodovinarja, in tako sem šel. Da bi si vsaj malo potešil željo po likovni ustvarjalnosti, sem se v času študija vpisal v Robbovo slikarsko šolo, kjer sem ob akad. slikarju, profesorju Rajku Slaperniku in našem Karlu Jakobu, ravno tako akademskem slikarju, pridobil kar lepo osnovo.

Se nista študij in hobi malo preveč »prekrivala«?

Niti ne. Takoj sem se včlanil tudi v Akademski pevski zbor, ki ga je takrat vodil Radovan Gobec.

Ta zbor je še dandanes znan kot eden najbolj »potujočih«.

Kar veliko smo nastopali, veliko tudi zunaj meja. Leta 1951 smo bili na primer ves mesec na študijskem letovanju Sekiri ob Vrbskem jezeru. Dopolne smo vadili, zvečer pa prirejali koncerte po slovenskih vaseh, ki so po plebiscitu ostale na avstrijski strani. To so bila nepozabna doživetja. Kako zavedni so bili takrat koroški Slovenci! Nema lokrat se je zgodilo, da so nas po koncertu počastili s sodom piva ali priredili pravo ljudsko slavo.

Posebej zanimivo je recimo bilo, ko smo peli na terasi nkekega hotela v vasi Poreče (Pertschach) ob Vrbskem jezeru.

Kar med koncertom nas je Radovan Gobec opozoril, da sedi med gosti tudi kralj Peter II. s svojo družbo. Mirno smo odpeli, vsi so nam ploskali, kakšnih reakcij takrat ali pozneje, ko smo se vrnili domov, pa ni bilo. **Menda ste bili študentje takrat veliko aktivnejši in bolj angažirani kot dandanes.**

Prekmurški študentje smo bili v glavnem včlanjeni v Klub prekmurških akademikov. Imeli smo pevski zbor, ki ga je vodil Ladislav Vöröš, ravno tako študent. Nekaj posnetkov smo naredili celo na Radiu Ljubljana. Z gledališko skupino, kjer sem bil režiser in scenograf, smo veliko gostovali po Prekmurju. Mislim pa, da smo dali precejšen prispevek tudi pri Regionalnem načrtu Prekmurja. Šlo je za obširen projekt socialno higienske preobrazbe prekmurske vasi. Sodelovali smo, danes bi rekli pri ekološkem delu projekta, kjer se je proučeval in urejal vpliv meteoritnih voda in gnojšč na pitno vodo v kmečkih studencih. To je bilo neplačano delo in mislim, da je je bilo, kar smo opravili, za tisti čas zelo pomembno.

Kot študentje ste si privoščili tudi zabavo?

Poleg že takrat tradicionalne Bujte repe smo organizirali akademske plesje. Ne samo študentje, tudi tamkaj živeči izobraženci iz Prekmurja so se jih radi udeleževali.

Prof. Vlado Sagadin

Diplomirali ste leta 1956.

Po diplomi sem odšel v vojsko, nato pa se zaposlil na soboški Gimnaziji kot profesor umetnostne zgodovine, zgodovine in likovnega pouka. To so bila leta entuziazma in idealizma. Kot režiser in scenograf sem z dijaki pripravil veliko gledaliških predstav. Tudi do 25 gostovanj po prekmurskih vaseh smo opravili na leto. V Gimnaziji so se menjavale razstave članov likovnega krožka, uredili smo formo vivo ...

Leta 1969 ste postali ravnatelj soboške Gimnazije.

Da, vmes je bilo nekaj reorganizacij, tako da sem ravnateljaval vse do leta 1989, ko je bil že Srednješolski center.

Dolgo obdobje!

Da, in mislim, da tudi zelo plodno. V tem času sem se poleg poklicnih dolžnosti predvsem začel ukvarjati s strokovnim delom. Kot zunanji sodelavec Spomeniškega zavoda Maribor sem pripravil in izdal Topografijo umetnostnih spomenikov Pomurja. Aktivno sem delal v Društvu likovnih pedagogov Slovenije in v Kulturni

Zapis pogovora s profesorjem naj bo le kot informacija, in ne kot intervju, ki ga bo morda nekdo nekoč le napisal.

skupnosti Slovenije. Na področju likovne kritike sem obdelal četverico prvih prekmurskih likovnikov – Pandurja, Jakoba, Vrečiča in Kuharja, ki je bila objavljena v Panonskem zborniku. Napisal sem Turistični vodič po Pomurju in ob knjigi še izdelal velik pano s turističnimi znamenitostmi Prekmurja, kakršnega takrat tudi večji turistični kraji niso premogli. Dolga leta je stal pri pošti. Bil vodnik ob ogledih umetnostnozgodovinskih spomenikov v Pomurju in o njih predaval...

Pravite, da ste se začeli v tem obdobju resneje ukvarjati z likovno kritiko. Katera razstava iz tistih časov, na primer, vam je ostala najbolj v spominu?

Mislim, da je bila to retrospektivna razstava prvih štirih prekmurskih likovnikov, ki sem jo tudi sam postavil v Glasbeni šoli. Spremljal sem pa tudi rast Jakijeve umetniške osebnosti in ustvarjalnosti. Sodeloval sem pri njegovih razstavah vse do njegovega odhoda iz Sobote. V zadnjih letih se to sodelovanje po strokovni plati ponovno nadaljuje.

Ob vsem tem pa ste tudi sami slikali.

Leta 1962 smo pri ZKO ustanovili LIKOS. To je eno redkih tovrstnih društev, ki kontinuirano deluje še danes. Od ustanovnih članov je v društvu še danes aktiven tudi prof. Evgen Titan. Društvo smo takrat ustanovili z namenom, da bi v likovni podobi ohranili etnografske značilnosti Prekmurja. Sicer ne v celoti, je pa to še vedno, poleg strokovnega izpopolnjevanja, ena najpomembnejših nalog društva. Do danes je imel Likos nad 100 skupinskih razstav po Sloveniji, Avstriji, na Madžarskem in Poljskem.

Kot travnatelj ste začeli s sodelovanjem med soboško Gimnazijo in z zamejskimi šolami.

To sodelovanje je bilo dokaj plodno. Po prvih neformalnih začetkih sodelovanja med radkersburško gimnazijo in gimnazijo v Monostru se je to sodelovanje močneje razvilo predvsem po letu 1973, ko sta se ob otvoritvi radgonskega mosta srečala predsednika Tito in Jonas. To sodelovanje se je pozneje razširilo še na gimnazije v Körmendu, Sombotelu in Celovcu. To so bili stiki na športnem in kulturnem področju pa tudi druženje mladih je imelo svoj čar in pomembnost.

Leta 1988 ste dali ostavko na mesto ravnatelja.

Na naši šoli se je takrat porajala ideja o stavki zaradi dejansko slabih osebnih dohodkov. Nisem bil proti stavki, vendar ne na način, kot so to želeli nekateri. Sam sem hotel, da se o tem opredelijo slovenske srednje šole v celoti. Tako bi svoje cilje lažje

usresničili. Stavkovni odbor pa je takrat vztrajal pri svojem, zato sem podal ostavko.

Leta 1994 ste se upokojili kot svetnik. Kaj pravzaprav pomeni ta naziv?

Šola predlaga posameznika za ta naziv, Ministrstvo za šolstvo pa se opredeli na podlagi dokumentacije, ki poleg splošnih pogojev opredeljuje še profesorjevo delo ne samo v ožjem delovnem okolju, ampak veliko širše.

Ta naziv torej izhaja iz vašega profesionalnega dela. Iz najinega pogovora pa bi mirno lahko zatrdil, da ste za svoje delo prejeli tudi kakšno odličje.

Bilo jih je kar precej. Mislim pa, da mi je najbolj pri srcu Linhartovo priznanje za delo na kulturnem področju in red dela s srebrnim vencem.

Zdaj ste v pokoju. Ali tudi za vas velja tista upokojenska: Nimam časa!

Malo prej so me klicali iz puconske občine, kako je zdaj z Jakijevo razstavo. Pred kakšno uro je bil pri meni predsednik Likosa. Prišel je po dve sliki za razstavo slikarjev iz severovzhodne Slovenije na Ravnah. Kar nekaj sestankov se je zvrstilo s člani lions cluba o organizaciji srečanja z radkersburškimi kolegi. Tu je Tim, moj vnuček, ki komaj čaka, da končava pogovor ...

Tim, lahko prideš, dedi bo spet tvoj ...

Jožef R. Julij, fotografija: Nataša Juhnov

Terezija Avilska

Verjeli ali ne, žensko ime Terezija spada med pogostejša ženska imena. Morda je temu botrovala sama velika habsburška cesarica Marija Terezija (1717–1780), okoli katere se je napletel mit o njenem »dvornem pohujšanju«, o salonu s skritim vhodom za njene ljubimce, ki da so jim po prebiti strastni noči kratkomalo oddrobili glavo, medtem ko se je smela služinčad le nemo spogledovati in ji postiljati razkošno posteljo z žametnim baldahinom. Kakorkoli, le malokateremu, ki je držal v naročju ob krstniku majhno cmeravo Zinkico, Reziko ali pri nas Treziko, se je sanjalo, da ime Terezija izhaja ali iz grš. *thera*, ki pomeni »lov, marljivo prizadevanje, teženje za čim; plen, divjačina« ali iz grš. *theresis*, ki bi se prevedlo kot »obramba, zaščita«, ali pa je koneckoncev, kot navaja Janez Keber v Leksikonu imen (Celje, 1988), nastalo po imenu otoka *Thera* v Sporadih.

Ceprav je bila karmeličanka sv. Terezija Velika ali Avilska razglašena za svetnico že 1622. leta, a rojena davnega 28. marca 1515 v starodavnem španskem mestu Avila, jo je papež Pavel VI. šele 27. marca 1970 razglasil za cerkveno učiteljico. Bila je tretji otrok iz očetovega drugega zakona, v katerem je bilo rojenih deset otrok; od svojega očeta je menda podedovala »resno pojmovanje življenja, energijo, trezno praktičnost, čut za čast in poštenost, po materi, globokoverni Beatrki de Ahumada, pa je imela domišljijo, navdušenje za lepo in pobožnost.« Z bratom sta navdušena prebirala življenjepise mučencev in se tako navdušila za mučeništvo, da sta »pobegnila z doma in hotela iti v severno Afriko oznanjat vero mohamedancem«. Po materini smrti je »skrivaj požirala razne plehke povesti iz viteškega življenja ter zašla v družbo lahkomišelnih sorodnikov«. Njen oče je kaj kmalu opazil, da se je »v njeni duši naglo

zrušilo to, kar je njena mati leta in leta skrbno gradila, zato je poslal hčer v zavod k avguštinkam«. Po poldrugem letu zavodskega življenja je hudo zbolela, zato se je vrnila domov, za nekaj časa pa se je preselila tudi h globokovernemu stricu, ki jo je večkrat prosil, da mu je brala nabožne knjige, ki so jo ščasoma začele tudi same zanimati. Brala je tudi pisma sv. Hieronima, ki navdušeno slavi hojo za Kristusom, zato je v njej končno dozorel sklep, da gre v samostan in se v devištvu posveti Bogu.

V knjigi Godovni prazniki svetnikov, iz katere so tudi navedki, zapiše France Oražem, da »sta se z izrednimi duhovi njenega duha družili ljubkost in nežnost plemenite ženske duše, hkrati pa je odgovarjala na božji klic in povabilo ter prosila očeta za dovoljenje, da bi vstopila v avilski karmeličanski samotni učlovečenja (La Encarnacion)«. Zanimivo: ker ji oče ni dovolil, je 2. novembra 1536, stara dvajset let, skrivaj zbežala z doma in oblekla karmeličansko redovno obleko. Odslej je za samostanskimi zidovi dozorela v »veliko mistično zamaknjeno, ki je obenem tudi človeška, uspešna učiteljica duhovnega življenja, ki pa je hkrati neizprosna nasprotnica puhlih fantazij in bolezenskih razpoloženj v mističnem življenju«.

Na sveti večer 1579 je Terezija nesrečno padla na samostanskih stopnicah in zaradi nespretnosti zdravnikov zelo veliko trpela. Kljub temu se je 1582. na povabilo predstojnikov odpravila v Albo, kjer pa je morala zaradi izčrpanosti takoj leči. Zvečer, 3. oktobra 1582, je prejela sveto obhajilo in že naslednji dan umrla.

Ker je bil naslednji dan uveden gregorijanski koledar, je za 4. oktobrom takoj prišel 15. oktober, zato slavimo njen god 15. oktobra, to je naslednji dan po njeni smrti, kajti prav na njen smrtni dan je bil že takrat god sv. Frančiška Asiškega.

Senje

Prekmurska beseda *senje* ima seveda dva na videz različna pomena: sanje in sejem. Samo na videz, kajpada, saj sta oba pojma v stvarnosti povezana kot rit in hlače. Brez sanj se ne more na sejem, tudi sejmarji so obremenjeni z njimi, kajti če se le malce

globlje zazrete v njihove neprespane oči, ko že navsezgodaj po stojnicah ali kar po tleh razvrščajo vsakršno bolj ali manjakovostno kramarijo, se za kanček zakalijo, neke pod vekami pa se prerivajo čudodudne chagallovke pokrajine, ki jih je posenčilo otroštvo.

Kajti ni ga lepšega kot vonji sejma iz otroštva: vonj klobase ali hrenovke ter zemljice, kokte ali nare, drezanje očeta, najvendar pohiti s svojim špricarjem, kajti vrtljak, čeprav nekako čudno šepa, se bo vsak hip ustavil pa tudi lajnar, ki že ves dopoldan vrti tisto čudno kljuko in se dela, da je slep, mi nekam čudno namiguje, medtem ko mama vsa živčna preklada nekakšne cape, ki da se jih v trgovini menda ne da kupiti.

Naenkrat se nam zazdi, da od nekeod privreva napev pesmi Marko skače, nalašč pisan zanjo:

Iz najstarejšega historičnega zapisa o sejmih v Soboti (1479: nundine in oppido Murayzombath) ni mogoče sklepati o tedenskem sejmu v Soboti niti ne nasprotno. Da je Sobotina imela pravico do nekaj sejmov na leto že dolgo pred letom 1479, sledi iz dejstva, da se leta 1366 imenuje mesto (civitas), pozneje trg (oppidum). Značilna pravica trga ali mesta je prav pravica do enega ali več sejmov na leto.

Posredno o soboških sejmih poroča protestantski vizitacijski zapisnik iz leta 1627. Ko našteva kantorjeve (scholae rectoris) dohodke, med drugimi dajatvami navaja: »... ob vsakem sejmu je vsak otrok, ki obiskuje šolo, dolžan dati po palec širok nož ali namesto noža tri groše«. Tedenski tržni dan se s to dajatvijo ne da uskladiti. Pač pa se iz nje zanesljivo sklepa, da je imela Sobotina v srednjem veku več semanjih dni. Zanimivo je vedeti, da je imela Sobotina leta 1906 sedem letnih semanjih dni, toda nobenkrat ne v soboto, razen ko je datum padel na soboto, zapiše Ivan Zelko v Kroniki Časopisa za slovensko krajevno zgodovino (10/1, 1962) in hkrati navaja, da ime Sobotina ne izhaja »od dneva v tednu, ko je bil v kraju tedenski sejem«, temveč ga lahko izpeljemo ali iz hebr. dies sabbati ali iz osebnega imena Sabota (sabbatum).

Sneha nam je, sneha nam je
na senje odišla;
hm haj, ajajaj,
na senje odišla.

Tam bo küpla, tam bo küpla
sedem lakti platna,
hm haj, ajajaj,
sedem lakti platna.

V naših sanjah, v naših pobalinstvih in domišljiji pa se med nenavadni vrvež ljudi, vpitja in govorice pritakne kanček zavidanja odraslim. Zdi se nam, da bomo večno ostali drobizasti, da nikoli ne bomo smeli po moško stopiti med može, ki si nazdravljajo ob kupčiji kot Aškerčev Martin, da ne bomo nikoli došli božjega izbranca Tantačruja, ki baranta za mučniške zvonce, niti poželjivih, malce okajenih oči mestnega gizdalina, ki si domišlja, češ:

Micka po placi gre,
gleda si dol kre se,
gleda si dol kre se,
misli na me.

Še dolgo se nam bo zdelo, da smo le begave, senčne podobe z ljutomerskega sejma dr. Karla Grosmana, da bomo za vedno prikrajšani za Metin pogled, namenjen sicer še godnemu ljubljanskemu advokatu Janezu, za lectovo srce, na katerem so se nam pasle oči. Kolikokrat so se nam pocedile slinice po šifrcih ali figicah, kako smo oprezali, da bi kakšno zmaknili, a smo hkrati trepetali, da nas bodo miličniki ujeli in nas vklejane gnali po sejmu, okoli vratu pa nam obesili napis: Jaz sem nečloveški tat, ki zasluži leske mast!

Za katero pa je bilo kaj malo mar mladcu, ki si je figice kar pred našimi očmi basal v žep in si popevkal:

Pa placi san hodo,
san šifrci krao,
sam v'žepe si devao,
ka bi ljubici dao.

En huncvut pritepeo,
na hrbet nametao:
En' kurva je bila,
prav dobro njoj dao.

Kurva je mati,
kurva je hči,
dekla coj pride,
pa kurve so tri.

Križovski kantor
z obema zvoni,
moj lübi na peči
brgüše suši.

Šele mnogo let zatem, ko znova oživijo *senje*, ko se vanje pritaknejo spotakljive zgodbe o kaplanih in deklinah, o možeh, ki so znali v eni sami noči pognati na ajncu ali šnopu kupljenega bika ali celo konja, šele mnogo mnogo let pozneje, ko kozji puh zamenja brada, se *senje* razgrne pred nami z vso svojo nič več *senjsko* resničnostjo; tudi zasopla *Gorička mariška*, ki je na *senje* privijugala s težkimi, nekam odsotnimi, a radoživimi očmi, se bo kajkmalu podala v *senje* o časih, ki ostajajo nalašč kot lakatoševske zadimljene podobe nekje na zarobju panonske skodele, v kateri se zmeraj ostaja duh po negibnih, starih podobah in tenjah, ki se nočejo in nočejo *izsenjati*.

Senje, znova

Tokrat manj barvite. Skoraj preveč lažnive, da bi sploh še bile. V zraku le topel oktobrski

popoldan, dišeč po bližnjem deževju. Ki letos ne skopari. Ki postaja vsiljivo in za las zateženo kot goveja narodnozabavna glasba. Hočem reči, tista alpska, s planinami, narcisami in tamarji nič kaj halgatojevska, otožna, naša, panonska. O kateri pa ni ne duha ne sluha. Kot da smo se vsi ravninci nenadoma zaselili med gorjance. Z mogočnim volom na ražnju, s prestami, s kopico cenene bižuterije, lentijevsko-tržaških cunj, pisanimi svečami ali kupom medičarjev, ki ponujajo tudi lectova srčka z nekam sramežljivim napisom: Terezija.

Pa spet suha roba, vsakršni tehnični izdelki, poceni perilo in kup lončevine, ki še zdaleč ne diši po naše. Pa seveda raj za *šankiste*, le pravih domačih *beršlinov* je kaj malo. Zato pa se nekam nejevoljno pasejo pogledi po ponujenem in skimavajo nič kaj temperamentni prodajalci. Kaj šele da bi prepirljivo barantali. Da bi med sladkobno steklenimi svetimi podobami ponujali podobo sv. Terezije, ki morda kuka skozi nebeško ključavnico na to majhno smešno soboško mravljišče, ki se duši in izgublja pod vsiljivimi, preglasnimi reklamnimi oglasi iz zvočnikov.

Kaj morem, *senje* dandanes niso za *senje*. Tudi svet ni več zanje. Kot da se je odselil nekam iz človeka. Pa seveda tudi iz tega, vsaj zdi se mi, vsako leto ubornejšega Trezinega senja, po katerem že lep čas, skoraj do teme, zaman pohajam, da bi vsaj staknil kakšno drobno pozornost za mojo drago. Zato najbrž ne bom storil prevelikega greha, če zmaknem, ojej, zanjo vsaj kakšno srčkasto šifro.

Milan Vincetič

KAR JE TO STRAN, JE ON STRAN

Ko po Murinem rokavu ne teče več voda, se začne rojevati močvirje. Mura je tam, ker pritekajo in odtekajo njene vode, največje vodno telo. Kako preprosto in kako relativno! Zakaj se je v redu indogermanskih jezikov prav tukaj prijelo ime, ki v panonski izgovorjavi »mu(i)ra« tako zelo spominja na starogrško besedo »moira«, ki pomeni – usoda?

Bil je vražje dober ribič, pa sam ni vedel, kako je takšen postal. Ljudje so rekli, da se bo še videlo, s kom je imel povezavo. Ko bo umrl. Taki kot je on, so govorili, taki so svojo dušo prodali demonu. Na vsa vprašanja, kako naredi, da mu riba vedno pride na mrežo, je vedel en sam odgovor. Vendar mu niso verjeli. Odgovor pa je bil pravičen, ni lagal, ko je rekel, da mu je nenadoma nekaj v noge prišlo. Noge, noge, so zabevskali vanj zavidljivi ribiči.

Bile pa so noge, nič drugega. Samo da tega ni mogoče kar tako razumeti. Vse je naposled v tem, kako hodiš ob reki

(Eh, da. Hoja. Tisto noč, ko se je njemu zgodilo, da mu je nekaj v noge prišlo, je mislil take misli, da se mu je to lahko zgodilo. Ni veliko takih misli.

Ni jih tudi tako malo. No, pa to že več niso samo misli, to so že tudi spoznanja. Misli, ki so tako postavljene druga za drugo, kot jih v glavo prinese srce. Ne razum, temveč srce. Nič se ti ni treba truditi z glavo, samo pustiti, da cel polješ skozi stvarstvo. Na primer, da si zašel – ali kako bi se temu reklo – v plivkanje vode v zalivu. Ali v vlečenje vetra, enakomerno vlečenje vetra čez rečno pokrajino. Valček je zdaj pljusnil ob obalo, zdaj odhaja tja ven proti matici, tam se zdaj nekaj vozla in preliva, zdaj prihaja nazaj, vsipa se proti robu zaliva, zdaj steče na kopno in zdaj se pomirjen vrača. Čutiš to, mar ne?

Ali pa vzemi veter. Glej, kako rahlo vleče, nikjer ne preseka. Vleeeče, zdaj vleče čez glavico glavica, zdaj skozi bezgov grm, zdaj čez nedotiko, in se zdaj točno s tako hitrostjo kot rečni tok spusti nanj, na tok, in se pusti nesti.

– Vse mora biti zdaj. Kar je bilo prej in kar bo pozneje, to pusti.

To je to. Nič ne misliš, samo tako plivkaš z vodo ali vlečeš z vetrom. Potem lahko misliš take misli kot tisti črni ribič.)

Bil je tako utrujen, toliko vode je precedil, toliko so ga prečesale veje in travne bilke in toliko je hlepel. Zdaj pa je sedel v zvezdni noči, gledal v vodo in blodil. »Mura je slaba pastirica zvezdnih čred. Ozvezdje razlije in sežene na kup, potem ga prekobali in počasi zbrše v senco. Na nebu so zvezde tako lepo razporejene, na vodi pa jih nenehno prekopicava, vase jih pomeša in jih potem ne najde. Tisto, čemur ljudje podnevi pravijo odblesk svetlobe, so zvezde prejšnje noči, ki so zamešale čredo.«

Tako je spoznal in takrat mu je nekaj prišlo v noge. Kaj je mislil, je seveda pozabil. Ribe pa je vedno ujel, ker je tako hodil in tam položil mrežo, kjer so bile. Zmešal je pač dan in noč, spodaj in zgoraj, breg in vodo ...

Ko so se po Muri navzdol paste bele meglice, se je spomnila, da je na mestu poljuba nekoč zrasel cvet, in presstrašeno se je prijel za lice.

Duša je imela tako nabito z željami, da je zvezdni utrinek zapraskal po njej kot bi bila diamantna. Skoraj ti že zaripila: Postoj, da si izberem željo! Pelem je ujela njegov mehak odblesk na vodi, ki je poniknil pod bregom, in ji je odleglo.

V nekem pismu v steklenici, ki ga je risoka. Mura zallačila med naplavljeni drobir, je pisala: Videl sem leči zeleno luno skozi tvoje oči ...

Nataša
so od
Štef
pripr
Samo

je od

Kaj vse
veter
»veter
Muro
na al
samo
srebr
So ob
napil
Nane
grede
»murs
vse
njen
vanje
gnoc
duho
ribe
ga Mur
je pož
Znano
je tama
tekoč
je tudi
za leto
»murs
drugi
sladko
pa jih
če bo

v
nenat
Je
»murs
iz Mur
ljube
cveten
do svo
cveten
visokih
suhim
nočni
kovač
do ro
cveten
plitvin
klo
poletni
nare
rumen
megle
je le
prgiš
meč
zven
sneg
poka
do

Zdaj
njeg
o
LAU
DUŠA
kar
zap
zade
Zacu
objat
PEN

širafije
od kakale
efaci jim
pisedila.
o omogel
dlogače.

se lure? Je
pravijo
etazuje
«leč priihti
akonju,
z nadene
noški pas.
«so se
ili Mure»,
nebo,
«So
sloke». Iz
h rajev v
em hodi
deve,
odvirni
murske
urzen, ki
rabo izviru,
žni vodi.
o tako, da
tamalih
inčilo in da
di sanje in
leto so
ker so
drugih
So ali
jih več,
prihaja
po
preveč.
men«,
mivka
murska
ba od
ov dalje:
vonja
prvih
trav med
nimi; do
očnih s
črenso;
so pile
et; do
drstijo
leplnih
si luna
inasto
reki; do
eseni, ki
leki; do
vrbe
do; do
pod
du, ki
ot leti

ijami
go iz
grafije
BI
DELA
aredil,
kot je
jem
alilu
čuka,
to je bil
ko eno

Komur se posreči, tisti jo potegne s sabo, ko odide od nje. Kjerkoli hodi, mu teče pod nogami, skozi glavo in skozi prsi. Lahko mu je, ker je tako poln minevanja in predrt z globino. Kar pa ne traja dolgo. – Nič hudega, dokler je tam, se lahko vrne k njej!

KAR JE ONSTRAN, JE TOSTRAN

**Razjarjeni Turki
so izkopavali
mrliče - Zvonili z
dečkom -
Razsajala je
strašna kuga**

»POSKRIJTE SE, TURKI PRIHAJAJO ...!«

TURKI SO PRIZADELI NAŠIM PREDNIKOM NEŠTETO GORJA. ROPALI SO, POŽIGALI, POSILJEVALI IN GONILI V SUŽNOST NAJBOLJ KREPKE FANTE TER JIH PREVGAJALI V JANIČARJE OZIROMA SPRETNE VOJŠČAKE. TOKRAT PIŠEMO O PRIGODAH IZ TISTIH ČASOV, KI SO SE DOGODILE NA NAŠEM ŠTAJERSKEM.

ROPANJE NA ŠTAJERSKEM

Turki so se leta 1396 prvič pojavili na Ptuj. Mesto so požgali, okolico pa izropali. Leta 1418 se pojavi turški vojskovodja Amurat z dvajset tisoč vojščaki pred dobro utrjeno Radgono (sedanji avstrijski Bad Radkersburg). Zavzetje mesta mu ne uspe in jezen se umakne prek reke Mure ter naskoči radgonski grad. Zavzetje ponovi trikrat, a mu ne uspe. Jezen zaradi poloma se poda proti Apačam. Vojska ropa, požiga vse gor do Lipniškega polja, kjer jo že čakajo oboroženi Štajerci, Kranjci ter Korošci, ki jih je zbral vojvoda Ernest Železni. Turke napade šest tisoč pešcev in sedemsto konjenikov. Pridruži se Nikola Frankopan z osemsto pešci in 250 konjeniki: Frankopan se sreča v gneči z Amuratom in ga smrtno zabode, vojska pa uniči preostale turške napadalce, med njimi 16 turških vodij.

Ernestova vojska je izgubila v tej vroči bitki 1.500 pešcev in petsto konjenikov. Turki so se lotili zavzetja Radgone še v letih 1492, 1494, 1600 in 1640.

NASKOK NA LENARŠKO CERKVENO OBZIDJE

Septembra 1532. leta so napadala turška krdela po Šentilju, Svečini, Kamnici, Malečniku, Pernici, Jakobu in Juriju. V jurovski cerkvi je še videti napis, ki nas spominja na tisti čas: IN TURKENZUNG 1532.

Turki so prijezdili tudi v Lenart. Naselje je bilo dobro utrjeno, imelo pa je tudi veliko lesenih hiš, kritih s slamo. Najprej so izropali in požgali zaselek, potem so se približali do glavne utrdbe, ki je bila okoli cerkve. Sovražnik je naskakoval cerkveno obzidje, a ni uspel.

S ČEBELAMI NAD TURKE

Iznajdljivi branitelji zasilne trdnjave so vrgli na sovraga več panjev čebel. Mnogi napadalci so se morali umakniti, saj so čebele popolnoma opravile svoje poslanstvo. Turke je spretnost branilcev tako raztogotila, da so na bližnjem pokopališču začeli izkopavati mrliče.

MAŠČEVANJE NAD POKOJNIKI

Trupla pokojnikov so ležala vsenaokoli. Toplo in vetrovno vreme je razneslo po pokrajini strašno kugo. In še danes stojijo na tem območju kužna

Mnogi plemiči tistega časa so odjezdili v junaški boj nad Turke. To je grof Nikola Zrinski med dirom čez polja, kjer leži pokončana turška svojat. Zrinski je imel svoj grad v bližnjem Čakovcu.

Turki so odgnali v sužnost veliko otrok in jih vzgojili v junaške vojščake, janičarje.

Sultan Sulejman je bil s svojo vojsko tudi v naših krajih.

znamenja z letnico 1532.

In Turki takrat niso odnehali. Tako dolgo so napadali cerkveno obzidje, da jim ga je uspelo zavzeti. V zvoniku so poškodovali velik zvon. Ujeli so nekega fanta, ga privezali na zvon in zvonili, dokler se niso naveličali. Nekaj dni so bivali s konji vred v cerkvi.

POŽGALI GRAD V RADEHOVI

Viri poročajo, da so Turki istega leta požgali grad v Radehovi blizu Lenarta. Grad z imenom Rahoh (kar naj bi pomenilo krčevino) ni bil nikoli več obnovljen. Izropana in porušena je bila tudi cerkvena sv. Andreja v Selcih.

Tri leta pozneje so bili Turki spet pri Lenartu, vendar je bilo obzidje okoli cerkve že obnovljeno ter jim zavzetje ni uspelo.

CIGANI KOT OGLEDNIKI

Leta 1577 so Turki uporabili preprosto zvijačo. V Slovenske gorice so poslali Cigane kot oglednike. Zvijačo so ljudje takoj spoznali in vohune razgnali. Okrog 80 so jih ulovili in odgnali na Ptuj, kjer so bili usmrčeni.

In zdaj je bil na tem območju zaenkrat mir. Turki so bili za naše prednike nevarni zaradi nenadnih, nepričakovanih vpadov, in ker jim niso bila dovolj ropanja in požigi. V sužnost so namreč odgnali mnogo otrok, jih prevzgojili v janičarje, dekleta pa so končala v haremih.

ZASILNI MOST ČEZ DRAVO

Sultan Sulejman je bil leta 1532 s svojo vojsko tudi v Mariboru. Brez uspeha je napadal tamkajšnje obzidje. V naglici je potem zgradila njegova vojska zasilni most čez Dravo in ga po umiku požgala. Sulejman se je potem pomikal z vojsko proti Ptuj, kjer je bil pošteno nakleščen in se je zdaj obrnil na Hrvaško.

FRANČEK ŠTEFANEC

FSEJ SVECOF

Gnjes je fsej svécof dén.
Vöni de naskori večér.
V ižo si bon prneso pén,
poklekno i proso za mér:

Za svoje zmantrano telou,
naj ženske več si ne želej,
vej ži dugo dugo je bilou
kak križno dréjvo brézi vej.

AGRO

LJUDSKE

Stari je obležal na slamnjači ob sodu. V medli svetlobi leščerbe se je izrisala ogromna Micina zadnjica. Roke bi mi bile prekratke, če bi jo hotel objeti, je pomislil in samovšečno razpredal neko grešno misel o sebi in Micki. »Botra moja, napraviva tak, napraviva tak, ka bom jes kokot, vi pa kura ...« je hrapavo zapel.

»Glej, starega hudiča, poscalo mu še ne da miru,« se je viničarka gromko zasmejala.

»Ej, dete drago, vola je še, le trdota fali. Znaš, jaz sem tak kak indašnji vert. Ko so prišle v modo ure, jo je Janoš prvi kupil v vasi. Od ponosa in sreče niso mogli zaspati. Vsako noč so poslušali: tik tak, tik tak, tik tak ... Vertinjo je to spominjalo na mladost, ko sta z Janošem tudi do polnoči tiktakala, zjutraj pa še ponovila. Nekoč sta pozabila naviti uro in tako zaspala. Sredi noči se vert zbudi, ne čuje tiktakanja, pa zavpije: »Matil!«

»Kaj pa je?«

»Ta vrag stoji!«

»Jezušna, oča, naj se vležem na hrbet ali pa boste od zadaj?«

Mica se je zarežala na vsa usta in stari se je izprsil: »Vse babe ste enake, pa naj bo mlada, stara, nuna, cipa, kmečka ali gosposka. Ko so še moj oča mladi bili, so imeli na neki prekmurski grofiji jako potrebno grofico. Gospod grof so opazili, da vsako nedeljo popoldne vsa služinčad nekam izgine, pa v ponedeljek o tem vpraša deklo.

»Čujtê, Bara, kam v nedeljo vsi izginete?«

»Zunaj pri kozolcih imamo vaše igre.«

»Kakšne pa so te igre?«

»Ženske porinemo glavo v slamo, pridejo moški, nam dvignejo krila in nam ga od zadaj vtaknejo noter. Če ženska ne ugame, kateri moški jo je obdelal, ponovno porine glavo v slamo. Vse se ponavlja tako dolgo, dokler ne ugame, kdo jo je ...«

»Čujte, Bara, mene ne bi vzeli zraven?«

»Zakaj pa ne? Vaša milostljiva gospa že dolgo sodeluje, ampak je bolj slabe pameti, vsako nedeljo po trikrat mora poriniti glavo v slamo ...«

»Nemak stari,« Mica protestira vsa rdeča v obraz in si daje opravka okrog mošta.

»Nemak se, nemak ta, indašnji dekli je mati

DEN

Marko Murec

Za svoje vkânjeno srce,
naj trdo kak kamena sou
brez vûpanja i vöre bou,
dókeč v samouči ne vmerjé.

Za svojo fsega žédno dúšo,
naj v meni več se ne zglasij
i kak oljenka - dúšica brlij,
dókeč ne bon se kak trs posüšo.

STVARITVE

EROS

vedno pravila, ka je nemača. Nekoč je deklina s sosedovim fantom šla koruzo brat. Ta je bil odprte glave, pa jo je lepo zabaval.

„Jaj, Vinci, naša mati mi vedno pravijo, da sem nemača, ti pa si tako brihten, da bi mi lahko dal malo pameti.“

In res, ves božji dan ji je dajal pamet. Ko zvečer dekle pride domov in po nerodnosti prevrže škaf, jo mati začne obkladati z nemačo.

„Mati, pustite me na miru, kak bi pa bila nespametna, ko pa mi je Vinci po svoji debeli dolgi cevi celi dan presajal pamet.“

„Oča, morda ste nevoščeni? Vi ste že tak kot indašnji župan. Oženil se je z mlado nevednico, ki ni bila večša ljubezenskih stvari. Župan pa je bil vaših let, svoje je že odslužil pri ženskah in tako sta živela kot brat in sestra. Nekoč pa mlada vidi petelina, kako skače na kuro.“

„Možek dragi, kaj se dogaja?“

„Nič, samo petelin kuro kaznuje.“

„Zakaj pa?“

„Ker je prdnila!“

Zvečer, ko se odpravita k počitku, mlada pravi:

„Dragi, jaz sem prdnila.“

„Kaj potem?“

„Kaznuj me!“

Starega ni bila preveč volja, vendar kaj drugega mu je preostalo, kot da je z božjo pomočjo še enkrat nekako opravil, toda zelo ga je izčrpalo. Ko je že skoraj zaspal, se mlada oglasi: „Dragi, spet sem prdnila.“

„Kaj potem?“

„Kaznuj me!“

„Če se poserješ, te jaz ne bom več kaznoval, naj to opravi naš hlapec!“

Micin smeh je napolnil vsak kotiček ozke kleti. Prst je podržala pod tanek curek mošta in obredno oblizovala sladki sok. Vonj po jeseni je napolnil prostor, vendar stari tega ni čutil, nepremično je zrl v oblo viničarkino zadnjico. Ne bom je nikoli objel, vse na meni je prekratko, ga je obšla grenka misel. Obrnil se je k steni, in ko je leščerba izdihnla še svoj zadnji sij, na sodih pa je tišina obsedela v naročju teme, je ob svojem hrbtu občutil že skoraj pozabljeno gorkoto.

„Boter moj, napravite tak, napravite tak, ka bom jes kura, vi pa kokot ...“ Penovka

Nostradamus
še naprej
vznemirja

Zdravnik prerok

Za drugo ženo je vzel bogato vdovo Anne Ponsart Gemelle. Opustil je medicino in začel pisati. Že dolgo se je zavedal, da je jasnovidec. Napisal je Almanah, Napovedovanja, nato pa zbirko splošnih prerokb, ki jih je poimenoval Stotinje. Obsegala naj bi deset knjig, vsaka s po 104 verz, napovedovale pa naj bi vse glavne dogodke od njegovega časa do konca sedanje dobe (31. december 1999) in začetka tisočletnega Kristusovega carstva (od leta 2000 dalje).

Premišluj o tem, bralec, modro na moč, toda ti, neuka drhal in astroloških norcev sodrga, od mojih verzov proči.

Le vrednim bodi posvečena moja služba!

Tako je bil zapisal Nostradamus v eni od svojih štirvstičnic. Njegovo pisanje v obliki verzov je bilo »zamegljeno«. To pa ne sme presenečati, kajti deloval je v času, ko je imela Cerkev svoja sodišča, inkvizicijo, ki niso preganjala le čarovništva, ampak tudi prerokovanja. Tudi sam je bil pod budnim očesom in v bojazni, da ga lahko obtožijo čarovništva, če se njegove napovedi izkažejo kot točne, je nekatere svoje prve zapise sežgal, naslednje pa je pisal tako, da niso bili preveč jasni. Leta 1555 je objavil prve tri knjige od nameranih deset. Naleteli so na velik odmev in poklicali so ga na kraljevi dvor. Nad njim je bila posebej navdušena kraljica Katerina de Medicis, ki ga je prosila, naj naredi horoskope za vse člane kraljeve družine, kar pa je bila težavna naloga, ko pa je njih usodo že (zamegljeno) napovedal v svojih Stotinjah. Ob neki priložnosti sta ga kraljica in njen sin obdarila s 300 zlatimi kronami in zato je Nostradamus umrl – bogat. Klonil je v noči s 1. na 2. julij 1566. leta, kakor je sicer bil veliko pred obdarovanjem sam napovedal v eni od svojih štirvstičnic:

Po vrnitvi iz poslanstva, zanj, nekoč kraljevsko obdarjenega, je vse končano; njegov duh se je podvihal, najdražji med prijatelji in svojci našli ga bodo mrtvega.

Svetopisemski »starec«?

Nostradamus se ni imel za bibličnega preroka oziroma enega od starcev, ki da bodo »sanjali sanje«. V predgovoru v svojih Stotinjah je zapisal, da človeška dejanja niso predvidljiva, vse ureja in vse vodi neizmerljiva božja moč, ki je ne zaznamo v pijanski omami ali v blaznem gibanju, temveč v vplivu zvezd. Le od Boga navdihnjeni lahko v preroškem duhu napovedujejo določene stvari. Svoj dar napovedovanja je »pripisal« božanski moči in božanskemu navdihu ... »Vendar pa ti hočem predvsem pojasniti sodbo, dobljeno s preračunavanjem nebes. Samo s tem namreč spoznaš prihodnje dogodke in popolnoma lahko zavržeš vse domišljijско, ki ga mogoče poznaš. Če združiš božanski in nadnaravni navdih z astronomskimi izračuni, lahko natančno napoveš kraje in časovna obdobja; to je okultna lastnost, ki jo človeku dajo božja krepost, moč in zmoglost. Na ta način postanejo preteklost, sedanost in prihodnost ena sama večnost: kajti vse stvari se razgalijo in odpro,« je zapisal Nostradamus svojemu sinu Cesarju.

Veliko tega, kar je v svojih knjigah napovedal Nostradamus, se je že zgodilo, zato vsega ne bomo nicali v tem članku. Tako se je med drugim uresničila jasnovidečeva napoved o zlomu komunizma. V Stotinjah je zapisal:

Morov zakon bo zatonil: za drugim, mnogo bolj mamljivim:

Kdo je tretji »antikrist«?

Napoved: Tretji papež bo Francoz!

14. decembra 1503. leta se je v kraju St. Remy-de-Provence v Franciji rodil Michael de Nostredame. Vzgojali so ga v katoliški veri. Sprva ga je izobraževal njegov stari oče po materi – zdravnik in zeliščar. Naučil ga je grščine, latinščine, hebrejščine, matematike in astronomije. Postal je pristaš Kopernikove teorije, da se Zemlja vrti okoli Sonca in ne narobe. Študiral je medicino, 1525. leta diplomiral in postal potujoči zdravnik. Svojim bolnikom ni puščal krvi, kot so ravnali tedanji zdravniki, ki so tedaj zdravili predvsem kugo, ampak je zahteval higieno in uporabljal enostavne antiseptike. Veliko ljudi je pozdravil, žal pa ne svoje žene in dveh sinov. Mnogi so zato začeli dvomiti o njegovih zdravniških sposobnostih. Ščasoma pa je spet prišel na dober glas, vsekakor pa leta 1544, ko je deloval v mestu Aix-en-Provence, kjer je uspešno zdravil nalezljivo kugo. Postal je celo junak mesta!

Dneper bo prvi popustil: zaradi darov in jezika dolgega, privlačnejšega.

»Morov zakon«, kot ga omenja Nostradamus, ni nič drugega kot Utopija sira Thomasa Mora, ki je skupni prednik vseh utopističnih konceptov, iz katerih je nastal komunizem. Razlagalci menijo, je njegov »bolj mamljiv« nadomestek zahodna demokracija.

Nekega dne bosta velika gospodarja postala prijatelja.

Videli bodo, da njuna velika moč narašča.

Novi svet (Amerika) bo na vrhuncu moči.

Krvoloku bo sporočeno število.

Kdo je Mabus?

Tako Nostradamus. Dva velika gospodarja sta bila ameriški predsednik Bush in sovjetski predsenik Gorbačov, v času katerih se je zrušil komunizem in je nastalo med državama, večnima tekmečema v oboroževanju in v sli po prevladi na svetu, prijateljstvo.

Le kdo, za vraga, pa je so (bil) trije antikristi, ki jih je napovedal Nostradamus? Prvi naj bi bil Napoleon, ki je zakrivil strašne vojne in smrt več tisoč ljudi; drug naj bi bil Hitler, krivec za drugo svetovno vojno.

Jasnovidec v svoji prerokbah celo omenja človeka z zelo podobnim priimkom: Hister.

Kdo pa je potem tretji antikrist? Nekaj možnih »kandidatov«: umrla Stalin in Homeini, živeča Gadafi in Husein.

Morda pa jima delamo krivico, ko ju sumimo, saj Nostradamus omenja nekega Mabusa. Doslej ni še nihče razvozlat tega imena, zato strašljiva misel, da tak človek živi ali bo še živel, najbrž kje na Bližnjem vzhodu »z vampirskimi« zobmi, kot pravi legenda. Obstoji pa tudi tale razlaga: »antikristi« smo mi vsi. Zvezde nam, vsaj za zdaj, niso naklonjene. Napovedujejo notranje psihološke procese pri posameznikih ali skupinah posameznikov, kar povzroča depresijo in negotovost, kar pripelje do povečanja števila zločinov, povišanega števila ločitev in do slabih medsebojnih odnosov. Sicer pa, tako pravijo razlagalci Nostradamusa, tudi ekspanzija islamizma v krščanski svet lahko pomeni (in pomeni) »antikristizem«.

Kaj pa konec sveta?

Klasičnega konca sveta pa k sreči ne bo 1999. leta, pač pa se bo aids tja do leta 2000 razrasel v tako imenovano »multikugo« in dodobra zredil prebivalstvo.

Če je verjeti napovedim, potem naj bi še v tem letu, ki se vse bolj izteka, zato je malo verjetnosti, dobili novega papeža, ki naj bi bil Francoz. Še pred koncem tega tisočletja se bo rodila nova vera, in to naj bi sovpadalo s preoblikovanjem katoliške Cerkve. Ampak kdo bo (je) vodja te vere? Nostradamus tega ne pove. So »nova vera« indijska duhovna gibanja. Je nov duhovni vodja Rajniš Čandra Mohan, Indijec, ki je spremenil svoje ime v Ošo? Nostradamus naj bi nam s tem človekom dal ključ in povedal, kako naj si odpremo vrata v prihodnost ljubezni. »Mesija« naj bi bil, po drugi verziji, neki C. G. Jung, »duh« z Zahoda, čigar sporočilo naj bi bilo enako kot Ošovo? Bodi dovolj o tem!

Kaj pa druge napovedi prihodnosti? Sklenimo ta sprehod z veselim upanjem: napovedano je tisočletno kraljestvo. Bog ve, ali ga bova deležna ti, dragi bralec, in spodaj podpisani.

Pripravil
Š. L. SOBOČAN

Umiranje na obroke

V Središče so prihajali novodobni ministri, poslanci in poslanke, a česa drugega razen obljub jim niso dali. Zdaj upajo, da jim matična občina morda pokaže pot iz negotovosti, sicer pa razpeti med hotenji in možnostmi umirajo na obroke.

Zadišalo je po izabeli. »V Krčici zori grozdje,« je dejal starec in pogled mu je odtaval na madžarsko stran. Stojec ob mejnem kamnu, je razlagal, kako dolga leta po vojni niti pomislili niso, da bi nekoč spet stali tu. »Danes pa se kar peš lahko napotiš čez k sorodnikom. Da, Tibor, ti bi se lahko zapeljal s traktorjem in stricu Adamu zoral njive. Slišim, da so jim vrnil zemljo, sedaj pa ti ubogi hudiči ne vedo, kaj početi z njo.«

»Pusti oče, saj pri nas tudi ni nič bolje. To poletje bi lahko pokosil na desetine hektarjev srediških travnikov. Moje poslanke takrat ni bilo sem pa tudi kmetijskega ministra ne, verjetno sta že zdavnaj pozabila, kaj smo jima pred leti pokazali.«

Tibor Vörös je kar obsedel na kamnu in v šali dejal, da imajo tudi oni tromejo, saj je ob stičišču madžarske in slovenske državne meje še tretja – domanjševska. Pred državno ločnico je speljan trikilometrski električni pastir, dar države svojim od divjadi preganjanim podložnikom. Toda to sodobno varovalno čudo se po tri tisoč metrih konča in srne, jeleni ter divje svinje ob njej so našli nove poti do srediških koruz.

Ob gozdni poti nas vodnik opozori na čudno speljane, že na pol zasipane jarke.

»Neki vodnik, ki je tod služboval, je v alkoholni omami vedno mislil, da je največji živeči vojskovodja, poklican braniti nedotakljivost Središča pred madžarsko-rusko armado, in je dal izkopati te strelske rove, kjer se je polomil marsikateri kmečki voz, ki je zapeljal v te strateške objekte ...«

Vedra plat spomina na graničarje, katerih dom je le streljaj od vasi. Čeprav dodobra izropan, je še vedno najmočnejša zgradba v vasi. Tu je čas obstal. Stražarjeva uta z obledelo trobojnico, kamnita petokraka in napis »Ponos je biti graničar« krasita največjo sobano.

Na drugem koncu vasi je opravila Nafta z zagrebškimi partnerji tik pred osamosvojitvijo prva vrtanja po madžarskih izkušnjah. Nekje v globini več tisoč metrov so naleteli na plin in termalno vodo, potem pa vse pustili. Zapečaten vrtna je nekaterim vašanom upanje.

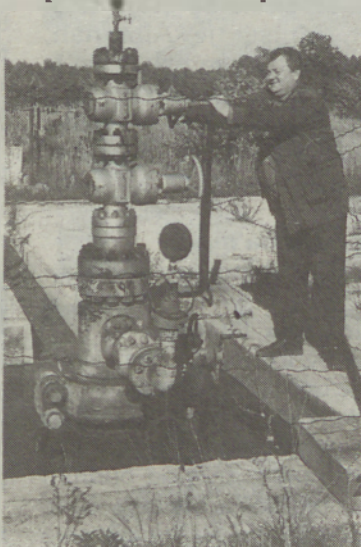
»Morda bi kaj vlagal v kmečki ali drugačen turizem, če bi tu usposobili ta termalni vrelec,« nam je dejal János Prelec, ki je prišel pred skoraj tridesetimi leti iz

Madžarske v Središče, ker je tu našel svojo življenjsko družico, pred sedemnajstimi leti pa mu je sledila še sestrčna iz okolice Monoštra. Skorajda zadnja mladenec in mladenka, ki sta se naselila tod, če ne računamo njegova zeta, ki ga je ljubezen pripeljala s Hodoša. Prelečevi moški služijo kruh v Avstriji, tisti maloštevilni, ki jim ga reže prosenjakovska tovarna, pa ga imajo le za sproti. Če kak tolar ostane, ga vlagajo v kmetijstvo.

»Vesta, gorička zemlja je najboljša pečena,« nam zaupa ljudsko modrost Bela Horvát in tako razloži, da je težka ilovnata zemlja najboljša za lončeno posodo, ko je dvakrat žgana. On že ve, saj je iz tiste generacije, ki se še spomni lončarskih vreten, ki so jih vrteli skoraj pri vsaki hiši. V njegovih časih sicer že bolj poredko, dokler niso zadnjih strojev pred drugo vojno prodali tešanovskim mojstrom.

Propadajoče stavbe, nekoč lične hiše, zidane v za strašno krajino značilnem kmečkem slogu, danes gostijo duhove. Gozd, ta blagoslov in preklestvo goriških ljudi,

Vrelec upanja ne le za vaščane, ampak tudi za župana

vedno tesneje stika svoj obroč okoli Središča. Tujca, ki zaide sem, spremljajo rado vedni pogledi starcev iz za zastrtih oken. Nekoč je tod živel več kot tristo ljudi, po večini evangeličanov in kalvincev, danes pa so v enakem razmerju s katoličani.

»Mla d i

odhajajo, le maloštevilni ostajajo, pa še ti začasno, saj so se izučili poklicev, ki tod ne navržajo nobenega zaslužka. Moj sin je avtomehaničar, drugi so tekstilci, zidarji. Če bi pred leti s pametno kmetijsko politiko tudi tod zasadili sadovnjake, bi bilo morda zdaj kaj upanja. Danes v naši vasi ni kapitalno sposobnega kmeta, ki bi lahko na veliko investiral,« razpreda svoje misli Bela Horvát, katerega domačija sameva na spodnjem koncu vasi, kajti sosedje počivajo na oddaljenem vaškem pokopališču, dediči so se razkropili po svetu, ruševine pa zarašča gozd.

»Da, da, to vemo, vse počasi propada. Imamo občinski odlok, po katerem mora lastnik ali dedič na lastne stroške odstraniti ...«

»Gospod župan, po vašem odloku bi potemtakem v Središču morali zravnati z zemljo vsaj tretjino vasi takoj, drugo tretjino pa čez nekaj let. Ste že kdaj obiskali Središče?«

»V obdobju svojega županovanja najmanj petkrat.« Moravski župan Franc Cipot si je razporedil fotografije po mizi in obenem radostno vzdihnil: »To je pa vaški dom ...«

»Ne, to je nekdanja vojašnica. V Središču upajo, da

bi bila ta zgradba lahko za turizem. Lov, čisto okolje, neokrnjena narava, termalni vrelec so lahko izziv ...«

»Lahko, če je kdo pripravljen vojski odšteti najemnino in ... Vse je mogoče, le zasebni kapital mora tu najti svoj interes.«

»Bi vi vlagali v Središče?«

»Jaz nimam kapitala za ta namen, niti zasebnega niti občinskega. V zadnjem letu smo v vasi usposobili dom, opremili gasilce in za naslednje leto načrtujemo obnovo ceste med Središčem in Prosenjakovci. Kar je bilo desetletja zamujenega, se ne da popraviti v enem letu. Verjetno za veliko večino ni več izhoda, vendar je nekaj perspektivnih družin. Vemo, da naša občinska kmetijska politika ni sijajna, vendar je še vedno boljša kot državna, in poskušamo dobiti sredstva, vendar se mora spremeniti tudi miselnost ljudi. Kaj pomaga, če mi iz naše turistične pisarne napotimo lovce na to območje, ko pa nimajo kje prespati, kje pojesti, ni gostilne ali turistične kmetije. Ta vrtna nam je veliko upanje, toda tu so potrebna velikanska vlaganja, ki jim bo kos le zasebni kapital.«

Ella Pivar

Fotografija: Jure Zauneker, Albert Abraham

Pred dobro uro smo bili še v Središču in nelagodnega občutka ob gledanju slik nam ne poplakne niti kavica v županovem uradu. Ima priokus minljivosti ob spominu na zarasle ruševine, zapuščeno kasarno, od divjadi uničeno koruzo, starce, ki nam obtožujejo obračajo hrbet. Tam se otroci ne rojevajo več, starci pa umirajo na obroke

MODRE PARKIRNE CONE ZA INVALIDE

Mesto Murska Sobota je dolgo časa slovelo kot regionalno središče z enim samim semaforiziranim križiščem.

Papilot Lemur

polaga karte samo za

samo za

Ko mu je končno le uspelo semaforizirati še kako križišče, je postalo znamenito po neskončnih kolonah tovornjakov, ki se dnevno valijo prav skozi središče mesta. Meščani so sicer spet malce godrnjali, a še preden jim je sploh uspelo ukrepati, se je v tem znamenitem prometnem mestu pojavila nova prometna cvetka. Z uvedbo t. i. modrih parkirnih con so se namreč pred lekarno v Murski Soboti pojavile modre parkirne cone za invalide.

Nepoučeni se sprašujemo, ali to morda pomeni, da morajo tudi invalidi odslužiti plačevati parkirnin. Kajti če je res tako in če v nespameti nekateri to invalidom celo privoščijo, si namreč težko zamišljamo te ljudi, ki so se pravzaprav namenili po zdravlila in po opravkih, še prej pa se morajo kar na invalidskih vozičkih pognati v lov za parkirnimi listki.

ŽELEZNE KONSTRUKCIJE ZA MALČKE

Mesto Murska Sobota je dolgo časa slovelo po neurejenih in zanemarjenih otroških igriščih. Zdaj, ko so ta igrišča naposled le začeli urejati in posodabljati, pa smo kot nalašč doživeli novo cvetko, ki skrbi za najmlajše nikakor ne pripisuje zadovoljive ocene.

V enem od vrtecev, kjer se malčki že tako vzpenjajo v igralnice po stopnicah, je čas najedel strop nad stopniščem. Nastopila je vidna nevarnost, da bo odpadel omet ali da se bo zgodilo še kaj hujšega, zato so zidarski mojstri na stopnišču postavili velikanski železni zidarski oder, ki naj bi preprečil nesrečo. Dejanje bi bilo hvale vredno, če bi strop seveda potem takoj obnovili, malčke pa začasno namestili v drugih igralnicah. A za zdaj - 15. oktobra, ko to pišemo - se še zmeraj dogaja predvsem to, da se otroci še naprej vzpenjajo v svoje igralnice po stopnicah, ki so prepletene in osteržene z železno konstrukcijo.

Zlobno in nevarno štrleče železne palice in vijake so medtem res zaščitili s starimi brisačami in kunjami. (Vzemimo pač, da je to najboljša zaščita, ki jo premorejo novodobni gradbinci.) Gradbeni delavci, inšpektorji in sploh pristojni so nemara lahko tudi prepričani, da železna konstrukcija zanesljivo varuje malčke in njihove vzgojiteljice pred odpadlim ometom. Toda ali se res nihče ni vprašal, kaj se ob pogledu na ta železni oklep dogaja v otroških glavah?

In pa: ali ni v vsem tem odgovoru na začudene otroške poglede tudi neke shrbljive simbolike, ki nas zanesljivo ne uvršča tja, kamor si v svoji domišljavosti želimo, temveč kvečjemu seveda v kako paracivilizacijo iz tretjega sveta.

KOLESA IN MOTORNA KOLESA ZA SPREHAJALCE

Murska Sobota je dolgo slovela po mestnem parku, ki je bil gostoljubnejši psom in ščenetom kot sprehajalcem. Boj proti kužnim pasjim kaccem in nič manj nevarnim pasjim ugrizom se je naposled morda vendarle začel. Upamo, da bosta pri osveščanju lastnikov psov svoje prispevala tudi kinološko društvo in društvo za zaščito živali.

Medtem pa se seveda sprašujemo, kdaj in kako bo kdo na stezicah v parku končno in dejansko

zajezil vožnjo s kolesi in motornimi kolesi? Za začetek predlagamo ustanovitev Društva za zaščito sprehajalcev s posebnim poudarkom na zaščiti upokoencev, malčkov in mamc z vozički. Znotraj društva predlagamo ustanovitev posebnih zaščitnih oddelkov, ki se bodo izurili za luknjanje pnevmatik. Še najbolje pa bo, če bodo pri tem uporabljali kar injekcijske igle, ki jih v parku odvržejo narkomani, ki so ob psih in voznikih dvokoles nedvomo tretja velika skupina priljubljenih obiskovalcev murskosoboškega parka.

pen

Pen je, kratko rečeno, Vestnikova mesečna priloga in ima tudi sicer zvezo z naravnim mesečnim ciklusom. Ustanovljen je bil, da bi, v skladu z imenom in asociacijami, učinkoval kot časopisni pen (tinalo) in penetrantnež (prodiralca) ter bil poln fotografij, kakor se za tabloid spodobi.

Izdaja ga Podjetje za informiranje, katerega direktorica je Irma Benko, odgovorni urednik matičnega časopisa je Janko Votek, uredniki Pena so Bojan Peček, Jože Rituper (Abraham) in Štefan Smei. Oblikuje ga Endre Gontér, za fotografije skrbita Nataša Juhnov in Jure Zauneker, lektorira Nevenka Emri Računalniško ga oblikuje Robert J. Kovač. Za Pen ni posebne naročnine!

KOORDINATNA KRIŽANKA

NAVODILO: Opisi za vodoravne besede so podani s koordinatami, ki povedo, kjer morate začeti vpisovati posamezne besede. Opisi za navpične besede pa so med seboj pomešani. V lik nesimetrično razporedite 20 črnih polj.

Avtor:
Štefan
Hajdinjak

VODORAVNO:

- 1 A: glasbeni del prireditve
- 2 A: reprodukcijski material
- 3 A: hribovita, brezgozdna pokrajina v JV delu srednje Grčije
- 3 F: vojašnica
- 4 A: publicistka Muck
- 4 E: kmečki upor
- 4 J: pooblaščen investicijska družba
- 5 A: začetnici imena in priimka nogometaša Beltincev Črnka
- 5 D: morski glavonožec deseterolovkar
- 5 I: prispevek staršev otroku, ki se hoče poročiti ali osamosvojiti
- 6 A: izraelska luka v Akabskem zalivu
- 6 G: človek, ki zvoni v cerkvi
- 7 A: zimbabvejski politik (Joshua)
- 7 F: slovenski slikar Meško
- 8 A: kit ubijalec
- 8 E: vinjenost
- 9 A: ameriški filmski igralec (Sidney)
- 9 H: sladka in gosto tekoča žgana pijača z dodatkom začimb in sadja
- 10 A: vrsta žita
- 10 Č: spričevalo
- 10 I: teža ovojnine blaga
- 11 A: star Slovan
- 11 D: precizna optična naprava
- 11 J: barva igralnih kart
- 12 A: navijači NK Maribor Branik
- 12 F: sosednja država
- 13 A: zbor osmih pevcev
- 13 F: uporaba
- 13 K: oznaka za kemijski element argon

	A	B	C	Č	D	E	F	G	H	I	J	K	L
1													
2													
3													
4													
5													
6													
7													
8													
9													
10													
11													
12													
13													

NAVPIČNO:

- preizkus
- otok v Kvarnerskem zalivu
- madžarsko moško ime
- svetli bik v starem Egiptu
- oznaka za kemijski element lantan
- udav
- Talisova oranžada
- neznani leteči predmet okrogle oblike
- votla igla za vbrizgavanje zdravil
- družina italijanskih izdelovalcev godal iz Cremona
- aleksandrijski škof, nasprotnik arianizma
- celokupnost predpisov o izvajanju gradenj
- mestece v bližini Plovdiva, Bolgarija
- pripadnik težke, oklopne konjenice
- metulj s pasasto živo obarvanimi zadnjimi krili
- število z dvema ničloma
- prežvekovalc iz družine žiraf
- demon ognja in propada v germanski mitologiji
- rdeče rjava ruda, mešanica bakra in železa
- začetnici imena in priimka švicarskega matematika Eulerja
- egipčanski bog meseca, pisanja in znanosti
- zaporedje
- reka v Črni gori, desni pritok Morače
- reka v Južnoafriški republiki
- pijanec (pogovorno)
- krajše potovanje
- nasprotje prodaje
- rahel premik zraka
- začetnici imena in priimka slovenskega arhitekta Mihevc
- pečenje

Enigmatika za cicibane in pionirje

Dva rebusa za tiste, ki ne znajo reševati rebusov.

(Rebusa sta narejena po specialni predlogi svetovnoznane sestavljalca rebusov gospoda Kelisfadera!)

Izzrebanec, ki je pravilno rešil križanko iz prejšnjega meseca je gospod Mladen Cajko iz Murske Sobote. Njegovo nagrado si lahko preberete na 6 strani.

(rešitev: Volitve, napaka)

Od 30. oktobra do 28. novembra

HOROSKOPEN

Pripravlja: Agencija Hogod

O

OVEN

(21. III. – 20. IV.)

neki pomembni zadevi boste morali dobro razmisliti in upoštevati vse dobre in slabe strani. Tokrat bi bilo dobro, če bi se odločili za srednjo pot. Pri oblačenju morate narediti neko spremembo. Ali je vaš zaupni prijatelj res vreden zaupanja? Ne izpostavljajte se tam, kjer to ni potrebno. Raje počakajte v zasedi.

N

BIK

(21. IV. – 21. V.)

Ne sprejemajte preveč obveznosti, ki jih potem zaradi časovne stiske niste sposobni opraviti. To vam bolj škoduje, kot če bi jih že na začetku odklonili. Sporočilo ne bo jasno, vendar ga boste morali razvozlati. Če se vam bo to posrečilo, boste srečni. V nekih izjavah ste bili pre malo jasni, kar vam zdaj dela dodatne preglavice.

N

DVOJČKA

(22. V. – 21. VI.)

Ne komu ste povedali več, kot ste hoteli. Njegovo užajenost boste popravili z majhnim darilcem ali nepričakovano pozornostjo. V torek ne opravljajte večjega nakupa. Nasvete sprejemajte v prvi polovici meseca, dajajte jih v drugi. Obeta se prijetna zabava, zato bodite nanjo pripravljeni in naredite načrt, kako iz nje potegniti največ.

V

RAK

(22. VI. – 22. VII.)

neki družbi ste zaželeni, vi pa jo zanemarjate. Tudi če nimate časa ali se vam tja ne ljubi hoditi, pojdite. Obojestranska korist! Že drugi ste se pre naglili, zato v tretje popravite! Sredi meseca se napoveduje nova ljubezen ali prijetno srečanje. Nekomu ste nakopali preveč dela ali neko kazen. Poskušajte popraviti.

Š

LEV

(23. VII. – 22. VIII.)

Še malce dodatnega napora in vaš načrt bo izpolnjen. Na čenče ne dajte veliko in tudi ne prispevajte, da bi se širile. Pogovor z bližnjim znancem ali sorodnikom bi lahko bil izredno zanimiv. Podatek, ki ga boste izvedeli, lahko obrnete sebi v prid. Na denarnem področju ne pričakujte velikih sprememb, zato s tem, kar imate, dobro gospodarite.

S

DEVICA

(23. VIII. – 22. IX.)

tistim, ki bo do vas preveč prijazen, ne zobajte češenj. Možnost dobrega nakupa v prvi polovici tedna. Nikakor ne kupujte v drugi polovici. Telefon! V nekem prepiru boste zmagali, vendar tega ne pokažite, ker se lahko vse skupaj obrne. Ne ponujajte usluge, raje počakajte, da vas bodo prosili.

S

TEHTNICA

(23. IX. – 22. X.)

Srečanje na ulici z osebo nasprotnega spola bi bilo morebiti zanimivo. Mirno odreagirajte in prevzemite pobudo. Vendar ne s silo. Ko boste mislili, da ste razrešili problem, se bo pojavilo nekaj novega. Če boste rešili tisto, problema ne bo. Morali boste povedati, da se strinjate, tudi če boste mislili drugače.

P

ŠKORPLJON

(23. X. – 21. XI.)

Poskušajte razumeti partnerja. Preživite večer brez televizije in utnilo se vam bo neko spoznanje. Na pismo odgovorite čimprej. Včasih ste preveč skromni, kar tudi ni dobro. V družbi, ki bo ogovarjala, bodite tiho. To pomeni, da ogovarjate tudi vi in ne branite tistega, ki ga družba ogovarja.

Č

STRELEC

(22. XI. – 21. XII.)

Če ne boste pravočasno ukrepali, bodo stvari začele potekati v nasprotju s tistim, kar pričakujete. Zobozdravnik vas že pričakuje. Čas za dobre poslovne odločitve je v drugi dekadi. Zaradi ugodnega razmerja med Marsom in Venero imate lepe možnosti za nežno in pristno ljubezen.

Z

KOZOROG

(22. XII. – 20. I.)

Zadeva, ki jo prikrivate, bo verjetno prišla na dan, zato bodite na ta trenutek pripravljeni. Ne posojajte niti ne prosite, da bi vam kdo kaj posodil. V sredo imejte na sebi nekaj rumenega. Tudi če nimate časa, se odločite za daljši sprehod. Na splošno bi bilo dobro, da bi začeli razmišljati o svojem zdravju.

T

VODNAR

(21. I. – 19. II.)

Ta mesec bo uspešnejši na poslovnem področju kot na ljubezenskem. Temu prilagodite svoje aktivnosti. Dobro bi bilo prebrati neko knjigo. Dala vam bo idejo. Zvedeli ali slišali boste za neko zadevo, ki vam ne bo povsem jasna. Delajte se, kot da jo razumete, in v samoti o njej dobro razmislite.

T

RIBI

(20. II. – 20. III.)

Treba bo narediti inventuro v odnosih z vašimi bližnjimi. V krajšem času se obeta potovanje. Nepričakovan dogodek ali sporočilo bo obogatilo vaše materialno stanje. Vsekakor si zaslužite več samozvesti, kot jo čutite. Kljub temu razmislite o svojem delu, kajti več vlagate kot bi bilo potrebno glede na delovne rezultate.

**NAJVIŠJI
HONORAR**

**V
ZGODOVINI
HOLLYWOODA**

Za vlogo nevarnega Mr. Freeza v filmu Batman in Robin bo Arnold Schwarzenegger zaslužil nič manj kot 33 milijonov dolarjev. Tako visok honorar, na katerega z zavistjo gledajo številne hollywoodske zvezde, je dosegel na koncu tritedenskega pogajanja s producenti Warner Brosa, ki so na koncu popustili vsem Arnijevim zahtevam. Prepričani so, da bo nov film polnil kinodvorane. V samo šestih tednih, kolikor naj bi trajalo snemanje vloge Mr. Freeza, ki svoje žrtve spreminja v ledene kocke, bo Arnie spravil v žep 19 milijonov dolarjev, drugo pa od prodaje filma in profita.

BRUCE JE ZA NIŽJE DAVKE

Eden redkih iz Hollywooda, ki ni za Clintona, je Bruce Willis. Priznava, da je zelo konzervativen in predvsem pobornik majhne vlade in administracije, ki ne bo veliko trošila. (Bravo, takšno vlado bi potrebovali tudi mi!) Takšne izjave ob volilni predsedniški kampanji v Ameriki daje zaradi tega, ker mu država odteguje velike davke od njegovih zaslužkov.

črnogorski

Claudija Schiffer dela reklamo za

Črnogorska vlada, ki ugotavlja, da od Beograda nima veliko pričakovati, se je odločila in povabila (prek neke reklamne agencije) k sebi znano 26-letno manekenko, ki naj bi s televizijskimi spoti reklamirala črnogorsko obalo, ki razen ruskih turistov skorajda ne pozna več tujih gostov. Ta trenutno najdražji fotomodel na svetu dobi samo od kozmetične firme Revlon 10 milijonov dolarjev na leto, da o milijončkih od Welle, L'Oréala, Fante in drugih sploh ne govorimo. Seveda tudi propagiranje Sv. Štefana in drugih krajev črnogorske obale ne bo zastonj.

turizem

Ko se je vrnila v Ameriko, je izjavila: »Če bom šla prihodnje kam na dopust, bo to Sv. Štefan. Tam se bom zanesljivo odpočila. Telefonske zveze so tako obupno slabe, da me nihče ne bo mogel poklicati ...« Za takšno izjavo verjetno že ni bila plačana.

BITI KRALJ, VERJETNO NI SLABO!

Seveda ne, saj se še ni zgodilo, da bi kakšen kralj ali kraljica odstopila po lastni želji. Poglejmo si deset kraljev in kraljic, ki imajo trenutno najdaljši kraljevski staž:

MODA a lá BREDA

JE RES, DA IMAJO ŽENSKE VEČ MOŽNOSTI ZA RAZNOVIRNOST OBLAČENJA V TEM NIČ-KAJ PRIJETNEM PRIČETKU JESEN?

Kralj Bhumibol

je rekorder med kralji. Kot božji kralj vodi Tajsko od leta 1946.

Princ Rainier III.

se od leta 1949 čvrsto drži na prestolu kneževine Monaco.

Kralj Hussein

se je kot mladenič usedel na jordanski tron leta 1952.

Kraljica Elizabeta II.

sedi na ANGLEŠKEM kraljevskem prestolu in trpi težave, ki ji jih povzročajo otroci in sorodniki že od leta 1953.

Kralj Jean

se je usedel na luksemburški prestol leta 1964.

Kralj Hassan al Bolkiah

vlada neomejno minidržavici Brunei od leta 1967.

Kraljica Margreth

je študirala na sedmih fakultetah, preden se je leta 1972 usedla na danski prestol.

Kralj Karl XVI. Gustaf

je ljubil dekleta in hitre avtomobile, dokler mu leta 1973 niso nadeli švedske krone.

Kralj Juan Carlos

je prišel na prestol po Francovi smrti leta 1975 in reformiral Španijo.

Kraljica Beatrix

je leta 1980 postala prva ženska, ki se je usedla na prestol državnice Oranje v Južni Afriki

Andreja

v belem

Dva meseca je že minilo, odkar si je Andreja Makoter nadela še en priimek. Sedaj se piše po svojem možu še Kren.

Dogajalo se je na Betnavskem gradu v Mariboru, nato v stolni cerkvi ter nadaljevalo na turistični kmetiji, kjer so pili in peli vse do jutranjih ur. Pri petju oziroma igranju jim je pomagal ansambel Black/White, ki ga vodi Aljaž Šimek, sin Vinka Šimeka. Aljažu je bila Andrejina poroka kot nekakšna generala, saj se je teden kasneje poročil tudi sam.

Andreja je bila pred poroko zelo nervozna, predvsem zato, ker sta z Damjano hotela poroko brez novinarjev, ki pa so zadnja dva dneva oblegali Andrejino mamo, ker Andreja ni bila dosegljiva po telefonu.

Mladi par sedaj uživa svoje skupno življenje v novi hiški 10 km iz Maribora, v katero sta se vselila pred kratkim. V bližnji prihodnosti pa nameravata še na odloženo poročno potovanje. Andreja je bila z nastopi preveč zaposlena, da bi si lahko privoščila še teden odmora. Sploh pa je še v pripravi na izid nove plošče.

In ko smo jo povprašali, kako se počuti kot gospa, nam je odgovorila, da je pravzaprav ostalo brez sprememb. Z Damjanom sta že nekaj časa živela skupaj, tako da sta o tem koraku dodobra premislila. Edina večja sprememba je le, da ima Andreja sedaj en prstan in priimek več.

MZ Traktor – pardon – Hektor ima težave s svojim videospotom. Na vse kriplje si prizadeva, da bi ga uvrstili v oddajo Videošpon, vendar mu to do sedaj ni uspelo, pa čeprav vsak dan neutrudno kliče urednika Matjaža Ambrožiča. Sedaj je odločilno le, kdo bo vztrajnejši.

Marjan Smode se vrača, tokrat kot mož, ki joče. Njegova cd-plošča nosi namreč naslov Tudi mož je včasih jočejo. Pri objokovanju pa ni bil sam, saj mu je na pomoč priskočila pevka Xenia, ki se je do sedaj skrivala v Švici. Marjan in Xenia skupaj sanjata, kako bo njuna pesem Naj sanjam s teboj, velika uspešnica.

Se ena velika vrnitev se obeta – skupina Hazard se v prenovljeni obliki pripravlja na izid nove plošče, ki jo bodo v celoti posneli v živo.

Nacionalna televizija in radio ne marata Brendijevega denarja, saj so zavrnilo celo njegove reklame, ki bi jih za plačilo

DŽIGI

BAU!

vrtil za svojo založbo. Kljub vsemu pa Brendi očitno tega sploh ne potrebuje, saj ga ljudje še vedno množično poslušajo.

Reaktor X se imenuje nova uspešnica, ki se vrti po diskotekah. Govori o planetu X, na katerem vladajo samo dekleta. V pesmi se nam predstavlja nova pevka Tea van de Kerkhof, ki je po rodu Slovenka, drugače pa prihaja iz Nizozemske.

Dom si moj, Slovenija je plošča in kaset, ki bo všeč vsem oboževalcem Ivana Hudnika, drugače tudi glasbenega urednika Radia Ognjišče. Na njej pa ne boste slišali samo njega, pač pa tudi Ireno Vrčkovnik, ki z Ivanom že nekaj let pridno sodeluje.

Četrto obletnico podjetja Dots Records je njegov lastnik Tomaž Domicelj proslavil z Dots festivalom, ki se je dogajal pred trgovino Dots Records. Na proslavi so bili v središču pozornosti Bluegrass Hoppers, ki so predstavili svojo prvo ploščo z naslovom Razredčenka. Ogledali in slišali pa smo lahko tudi skupino Requiem, Moj boogie band ter samega in edinega Tomaža Domiclja.

Šolsko leto se začinja tudi pri Nacetu Junkerju. Tudi on se je odločil in osnoval šolo petja za najmlajše. Ob takem navalu šol se človek sprašuje, kaj bomo s toliko pevci?

Tatjana navdušuje

Tatjana Dremelj se po sedmih letih premora spet vrača na oder. Z glasbenega prizorišča se je umaknila po očetovi smrti, ko se ji je življenje tragično zasukalo in je imela občutek, da se je zanjo vse končalo. Kljub vsemu pa jo je glasba še vedno povezovala z gledališčem. Z Anico Kumrovo sta zasnovali zasebno gledališče Dva obraza in s predstavo Trenutek, kjer je Tatjana pela Aničine songe, gostovali po Sloveniji.

Njeno življenje je izpolnjeval njen sin in tisoč stvari, ki se jih Tatjana loti z navdušenjem nad umetnostjo. Tako med drugim dela lutke. Ravno se pripravlja na izdelovanje serije narodnih noš. Njena posebnost pa so čisto prave čarovnice na metli, ki pa niso hudobne, ampak tako kot ona prijazne, take, ki čuvajo dom. Graviranje kozarcev je prav tako ena od njenih dejavnosti, vendar pa je treba omeniti, da je njena domena predvsem v petju in osebnosti, ki jo v petje vnaša. Prav zato je po toliko letih premora znova navdušila, najprej svoje založnike, prav gotovo pa bo navdušila tudi vas.

Njen glasbeni slog je ostal zvest njenemu značaju, ki prihaja do izraza predvsem v baladah. Pohvale vredno pa je tudi, da se ni prodala dance ritmu, temveč ohranja predvsem dobro pop glasbo, namenjeno širokemu krogu poslušalcev; od mladih do starih.

Tisto pravo delo, torej nastopi, jo čakajo predvsem v naslednjem letu, saj bo sedaj zaposlena s promocijo sebe in svojega izdelka. Na koncu naj še omenimo, da se tudi njen videz lepo sklada z glasbo, predstavlja se zelo ženstveno in nič drugače in nič več.

K... vas gleda

Ali na kratko KVG je ime skupini, ki so jo zasnovali, sedaj lahko rečemo nekdanji, glasbeni uredniki Radia Glas Ljubljane (Tomaž Sršen, Jernej Vene, Boris Perme).

Glede na to, kaj vse se je dogajalo z radiom in zaposlenimi, so fantje izbrali pravo ime. Požvižgajo se na vsa načela, na vse kalupe, ki vladajo v našem vsakdanu, in brijejo norce iz ljudi, ki se imajo za pomembne.

Njihova glasba ni podrejena nobenemu slogu, poudarek pa je predvsem na besedilih in manj na izvedbi.

Sem pravi džigolo, imam svoj d. o. o. in mobitel ... pravi ena od pesmi, ki so jih posneli pred kratkim. Vsaka po svoje zanimiva, vsaka po svoje provokativna, zato je njihovo predvajanje vprašljivo. Če ne drugače, bo treba pač počakati na izid njihove kasete, ki ga napovedujejo že nekaj časa, in če ne bodo našli založbe, bodo tudi tem v prihodnje namenili pesmico.

Torej KVG vse, ki niste na naši strani.

Jan bo dal vse

Komu pa?

To bo vsak sam ugotovil, ko si bo ogledal Janov najnovejši videospot za pesem Dal ti bom vse. Nekateri ste ga lahko že videli, saj ga je predstavil na izboru za miss Slovenije. Sicer pa je njegova miss srca že nekaj časa Martina Kajfež, tudi v tujini priznan fotomodel. Ljubezeni ne skrivata, čeprav bi Jan zaradi tega lahko izgubil kakšno oboževalko. Sedaj vsaj ve, da ga imajo oboževalke rade zaradi glasbe in ne samo zaradi njegovega videza.

Kaj pa poroka, ki je zadnje čase med slovenskimi glasbeniki tako priljubljena? Ta za Jana ne pride v poštev, ker se še ni ustalil, saj meni, da so zanj druge stvari pomembnejše. Tačas je pomembno recimo to, da si bo z Martino uredil življenje tako, da bosta čim več skupaj, to pa pomeni, da iščeta kupno gnezdece, kjer bosta poskušala, kakšen okus ima koruza.

Na glasbenem področju nič novega, saj je njegova zadnja plošča izšla pred pol leta, novega projekta pa se še ni lotil. Se pa pripravlja na odhod v Makedonijo, kjer bo na mednarodnem festivalu zastopal Slovenijo in kjer upa na zmago.

Drugače pa je z Evrosongom, ki mu ni všeč zato, ker je za glasbenika premalo podpore. Sploh pa se je na zadnjem Evrosongu pri ocenjevanju počutil zelo slabo. Imel je občutek, kot da bi bil na dražbi. Zato se veliko raje udeležuje festivala MMS, kjer se lahko predstavi kot glasbenik, ki poskrbi za zabavo ljudi, in ne kot glasbenik, ki ga je potrebno ocenjevati.

Penova ekipa se je tokrat podala na potep v Porabje

Neverjetno: prvi nas je pozdravil »gospod«

Kadar človek nekaj najmanj pričakuje, se mu rado zgodi prav tisto. Pred odhodom 4-članske Penove ekipe (stalnega člana Jožeta Rituperja je topot iz objektivnih razlogov zamenjal novinec Jože Graj, ki tudi piše tale sestavek), nobeden še zdaleč ni pomislil, da se bomo najprej srečali z nekom, ki mu je ime Pen. No, v resnici je Tusko, tako mu pravijo po madžarsko, v porabski slovenščini pa je to nič drugega kot Pen. In kdo je pravzaprav to? Ja, ker nas je »pozdravil« z laježem, gre seveda za psa. Če se pripeljete na Gornji Senik čez mejni prehod Martinje, je to pri prvi kmetiji. Pa še na en pen (pisan z malo začetnico) smo kmalu zatem naleteli.

Kot opice v kletki

Če bi se napotili k tej prvi kmetiji – k Bajzekovim, kjer sta zdaj doma le še 73-letni Stefan in 66-letna Marija – pred nekaj leti, ko še ni bil odprt mejni prehod Martinje – Gornji Senik, bi bilo to skoraj nemogoče, sploh pa ne brez posebnega dovoljenja madžarskih oblasti. Z naše strani je bila meja prav tako zaprta in cesta zaraščena z grmovjem.

»Ja, bili smo zaprti kot

Ljubljani. zdaj pa živi v Budimpešti in je poročena s Hrvatom Lukačem, ki dokaj lepo že govori tudi po slovensko), a tudi če bi bile, se skoraj ne splača obdelovati zemlje. Če recimo prodajo tele, jim plačajo le 280 forintov za kilogram (okrog 270 tolarjev). Pridelovanje buč pa nikakor ne mislijo opustiti, saj imajo zelo radi tikvino olje. Zadnja leta ga stiskajo v Sloveniji, ker pri nas ni potrebno nič delati (mleti, mešati, pražiti ...).

Mejna zapornica je bila visoko dvignjena

prvi nas je pozdravil »gospod«

Novinec Penove ekipe (J. G.) je prvi »delal« pri Bajzekovih na Gornjem Seniku.

Avstriji bi menda dobil trikrat toliko, če ne še več. Ampak tja ga ne more oddajati, čeprav ne bi bilo tako daleč.

Zakaj ne pasejo mladi? smo ga pobarali.

»Nega jih,« je otožno odgovoril.

Hosulepiš za korajžo

Po besedah Bojana P. je Penova ekipa na terenu še povsod našla vsaj dva »domoroda«. In res smo ju tudi v Monoštru (Szentgotthardu) povsem po naključju srečali. To sta bila Jožef Hirnök, predsednik Zveze Slovencev na Madžarskem, in Valerija Perger, svetovalka za narodnostno šolstvo v Porabju. Če bi imela več časa, bi šla z nami proti Števanovcem in Verici, kamor smo bili še name-

Pen!

Po madžarsko mu rečejo Tusko, kar pomeni po slovensko pen oz. štor.

se mu je godilo kot soldatu, na delu v Avstriji ... A mi smo prišli v Porabje predvsem zato, da kaj delali, pomagali domačinom, za zanimive zgodbe pa bo priložnost kdaj drugič. In kaj smo »delali« pri Deutschevih? Pomagali smo čistiti buče. Najbolj spretna pri tem je bila Irma B., prav tako stalna članica Penove ekipe. Jure Z. pa nas je vse skupaj fotografiral (za dokazno gradivo).

Ker je do tega trenutka še najmanj »delal« Bojan, smo ga zadolžili, da bo stopil v akcijo v vaški gostilni. In tam je res še kar spretno natakal (pomagal natakari) fröče, tako kot so nekoč počeli v starih časih – z aluminijastim lončkom (merico). Čez čas smo ugotovili, da nas

natakarica skoraj vse razume in celo govoriti je začela z nami po slovensko. Vsi skupaj pa smo smo nasmejali, ko jo je Bojan prosil za »šibice«, pa mu je ponudila bob palčke. Oni namreč vžigalicam pravijo spice. No, na koncu smo se vse lepo sporazumeli in se dobre volje poslovili. Tako je tudi prav.

Nazadnje pa smo »delali« še na mejnem prehodu Verica – Čepinci, kamor smo se pripeljali, ne da bi nas kdo ustavil. Zapornice so bile visoko dvignjene, mi pa smo jih spustili, da ne bi kdo mislil, da lahko tamkaj brez skrbi (in kontrole) prestopa državno mejo. Morda bo čez leta prišel tudi tak čas, kar bi bilo še najbolje za Slovence na obeh straneh meje.

Le zakaj je Šeka tako visoko dvignila rep, ko ji je Irma B. takole pomolila roko?

opice v kletki,« je v prispodobi omenila gospodinja. Zdaj je vse drugače. Nikjer nobene vojaške kontrole in na tabli pred vasjo celo piše v sloveščini: Gornji Senik – Dobrodošli.

In zakaj smo se pravzaprav ustavili pri Bajzekovih? Prvič, ker je to prva kmetija ob cesti Martinje – Gornji Senik – Dolnji Senik – Slovenska ves – Monoš-

Pri Deutschevih na Verici je Irma dokazala, da je res spretna pri čiščenju buč.

Bojan P. bi morda lahko zamenjal natakario v vaški gostilni na Verici, ampak samo pri šanku.

njeni, tako pa smo se morali zadovoljiti le s povabilom na kozarček v gostišče Tromejnik. Kramljali smo o tem in onem, najbolj zanimiva pa je bila Jožetova razlaga malega in velikega špricarja ali po madžarsko fröscca. Če rečete natakariju (ali natakari), da želite fröč, boste dobili veliki brizganec, ki mu tako pri njih kot tudi v marsikje v Prekmurju pravijo še hosszulepés (hosulepiš). Tisti, ki so nekoč razmišljali o prebegu čez »železno zaveso« v Avstrijo, so si jih gotovo zvrnili nekaj za korajžo, da so potem lahko naredili dolgi korak (hossulepés = dolgi korak). Preden smo se poslovili, smo Valeriji obljubili, da je tokrat ne bodo prekrstili v Šeruga, saj so nekateri svojčas resno mislili, da se je poročila in, zato spremenila priimek, ona pa še kar vztraja pri samskem stanu.

Anton je Krajcar, ne forint

Malo naprej od Bajzekovih nas je čakalo drugo presenečenje. Na travniku ob cesti smo zagledali sta-rejšega možaka, ki je sedel na penu in pasel krave. Bukov štor se mu zdi očitno bolj primeren za pašo kot kaj drugega.

»Krajcar sem, Anton Krajcar, ne forint,« se je pošalil.

Da bi nam kaj zapel, kot je to pastirska navada, pa ni bil pripravljen, češ da nima not. Rade volje pa nam je »predstavil« svoji dve kravi – eni je ime Šeka, drugi pa Kata. Še kar dobri »mlekari« sta, toda mleka se mu skoraj ne plača oddajati, saj oblačajo za liter le 23 forintov. V

»Šibice« so spice

Tako kot na Gornjem Seniku smo se tudi na Verici odločili, da obiščemo prvo domačijo, ki je najbližja mejnemu prehodu (zaenkrat še občasnemu) Verica – Čepinci.

»Mi smo Deutschevi. T, s, c, h se piše,« nam je najprej povedala gospodinja Veronika. Ko smo jo vprašali, ali hodi kaj čez mejo, nam je pripovedovala, kako je bila pred kratkim v Čepincih na obmejnem srečanju.

»Dobro jesti smo dobili, pa piti tudi. Igrali so tudi lepo. Mladi so plesali, jaz pa nisem. Kdo bi prosil za ples staro babo?»

Medtem se nam je pridružil tudi gospodar Karel, ki je hodil po kruh v vaško trgovino. Prodajajo ga samo ob torkih, četrtrkih in sobotah. Če bi imeli dovolj časa, bi nam še in še pripovedoval o svojem življenju – kako

Še zadnje »opravilo« Penove ekipe, ki je spustila mejno zapornico na prehodu Verica – Čepinci.

penelopa

iz Razkrižja, stara 25 let, natakario v gostišču Tropicano na Srednji Bistrici.

Sonja Bedekovič

O njej seže glas v deveto vas, da je mikavna, očarljiva, zapeljiva ... in da ji nikoli ne manjka občudovalcev od blizu in daleč. (Posnetek: -aj)